СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIII. Скрентонъ, Па., Четверъ 28-го Вересня, 1905. Число 39. —— Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, September 28, 1905. No. 39

Читайте, бо важне!

На пôдставѣ ухвалы рôчнои Конвенціи „Р. Н. Союза“, буде принимати ся членôвъ въ мѣсяцю Октобру вôдъ 16-30 лѣтъ безъ вступного, а вôдъ 30-45 за половину вступного.

Вôдъ Головного Уряду Р. Н. С.

Н. Кирчôвъ, пред., С. Ядловскій, секр.

Важне
для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачй до касы Р. Н. Союза посылае ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписуе ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money-order або чекъ не посылае ся до Голов. Касіера, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опôсля вôдсылае ихъ до Голов. Касіера.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

НОВИНКИ.

— НЮ-ЙОРКЪ 18 вересня. Днесь биля полудня зъ центрального дипа вôдѣхавъ потягъ — експресъ на Бостонъ. Черезъ декôлька хвилинъ, якъ потягъ переѣздивъ черезъ зворотницю, третый вôзъ зôрвавъ ся зъ шинъ. Локомотива, багажный вôзъ и першй 2 пасажирскй возы перейшли добре а третый, зôрвавшись зъ шинъ, проѣхавъ якихъ 50 фітôвъ по треку и вдаривъ ся объ зелѣзный стовпъ. Це все стало ся въ тунелю, якъ разъ въ тôмъ самôмъ мѣсци, де три роки тому назадъ потягъ зъ Нортъ Норвалкъ зоткнувъ ся въ мѣсцевымъ потягомъ. Потягъ бувъ переповненый пасажирами и ихъ всѣхъ обхопила паніка, коли вони почули крики пораненыхъ. Зъ великимъ трудомъ удало ся заспокоити пасажирôвъ и удержати ихъ вôдъ выскакуваня зъ вôконъ. На щасте машинистъ почувъ якъ затрѣщавъ ударавшій ся объ стовпъ вôзъ и скоро з'упинивъ потягъ. Наслѣдкомъ сеи катастрофы було 12 душъ пораненыхъ. На мѣсце катастрофы заразъ надбѣгли зелѣзничй урядовцѣ и робили усе, щобы не оголосити сеи катастрофы, але це имъ не удало ся, бо хтось покликавъ 2 докторôвъ зъ шпиталю Флауеръ. Коли докторы надôйшли до тунелю, то ихъ зелѣзничй урядовцѣ не пустили далѣ, на вважаючи на всѣ протесты докторôвъ. Пораненыхъ забрали въ потягъ и вôдвезли на дипо. Тамъ зразу узнали, що въ тунелѣ лучило ся нещасте. Дипо було переповнене публикою, котра була такъ роздражнена, що треба було скликати всѣхъ полісменôвъ центрального дипа, щобы утримати порядокъ на дипѣ. Тй, хто бачивъ розбитый въ тунелю вôзъ, дивували ся, якъ мôгъ хто-небудь зъ пасажирôвъ того воза лишити ся живымъ.

— ГАЛІФАКСЪ, Н. С., 19 вересня. Тутъ днесь бувъ привезеный англицкимъ пароплавомъ „Люцігенъ“, пароплавъ лініи Нордъ-Дайтш.-Лойдъ „Бременъ“, у котрого зламавъ ся шрубъ. „Бременъ“ вôдѣхавъ зъ Ню-Йорку и вже бувъ 2 дни въ дорозѣ, якъ у нього зламавъ ся шрубъ. Пароплавъ стоявъ на мѣсци ажь до слѣдуючого дня, доки не надôйшовъ Люцігенъ и не завважавъ его безпомôчного положеня и не привѣвъ его въ гавань Галіфакса.

— НЮ-ЙОРКЪ, 15 вересня. Учора рано худый, якъ скелетъ, чоловѣкъ ишовъ хитаючись по 146 улицѣ и, нарештѣ, упавъ на тротуаръ. Коли до него надôйшовъ полісменъ, то знайшовъ уже трупа. Якъ потôмъ дôзнали ся, мешканцѣ тои частины Ню-Йорку знали того чоловѣка якъ продавця пѣсень. Уже богато рокôвъ продававъ вôнъ пѣснѣ по 1 центу за примѣрникъ. Коли найшли его трупъ, то въ его худыхъ рукахъ бувъ пукъ пѣсень. Передъ тымъ его бачивъ одинъ полісменъ на 145 улицѣ, де вôнъ лежавъ. Полісменъ мысливъ, що то пяный и звелѣвъ ему ити дальше. Той зъ великимъ трудомъ пôдвѣвъ ся и пôшовъ на 146 улицю, де и вмеръ. Коли въ шпиталѣ лѣкаръ обслѣдивъ его, то сказавъ, що умеръ зъ голоду.

— ҐРІНВИЧЪ, Конн. 15 вересня. Учора рано въ помешкане Антуанеты Морель пробравъ ся якійсь невѣдомый чоловѣкъ и зробивъ ножемъ рану дѣвчинѣ, що ходила коло дѣтины, а кулею зъ револьвера положивъ на мѣсци газдиню, коли та прийшла на крикъ. Обидвѣ офѣры зôстануть ся понѣвеченй на все жите. Злодѣй не учинивъ жадного рабунку, хочь и мавъ до того добрый ченсъ. Це примушуе думати, що злодѣйство не мало на метѣ рабунку. Меньшь якъ черезъ годину пôсля того, полісменъ арештувавъ на дипѣ якогось пôдозрѣлого чоловѣка, котрый чекавъ на першій потягъ до Ню-Йорку.

— ТЕРРІ-ГОТЪ, Інд. 20 вересня. Въ копальняхъ № 6 покинули роботу 125 майнерôвъ задлятого, що муламъ, котрй тамъ роблять, не досить дають ѣсти. Страйкуючй заявили, що вони вернуть ся до роботы, коли будуть певнй, що мулôвъ будуть добре годувати.

— ВРУКЛІНЪ, 19 вере. Днесь передъ поліційнымъ судомъ на Ботлеръ стрітѣ представъ, яко обвинувачуваный, православный епископъ Рафаилъ Гававіні зъ чотырма своими прихильниками. Стало ся це такъ: Нагумъ Магазера, редакторъ однои сирійскои часописи уже давно ворогувавъ зъ епископомъ, вважаючи его за російского агента, и недавно помѣстивъ у своѣй часописи, що епископъ дôстае грошѣ вôдъ російского уряду за те, що провадить мѣжь Сирійцями та Греками, своими парафіянами, політику прихильну до російского уряду и збирае грошѣ на Червоный Хрестъ. Епископъ зôбравъ своихъ прихильникôвъ и, узброивши ся револьверами, вони напали на дôмъ, де мешкавъ Магазера, у котрого якъ разъ въ той часъ було кôлька его прихильникôвъ. Прихильники епископа, зъ нимъ на чолѣ, легко ворвали ся въ дôмъ, але пôсля короткои битвы ихъ звôдтамъ выгнали на улицю и тутъ почала ся стрѣлянина. Выпущено було 50 выстрѣлôвъ, але тôлько одинъ изъ партіи ворожои епископу зôставъ раненый кулею въ ногу. Невѣдомо, чимъ скôнчила ся бы ця битва, якъ бы не прибѣгла поліція и атакуючй не пустили ся въ ростѣчь. Але полісменъ злапавъ епископа, бо довга ряса перешкаджала ему утѣкати. Єго одвезено до арештного дому, де вôнъ и пересидѣвъ до слѣдуючого утра. Усилія его пріятелѣвъ и его жѣнки взяти его пôдъ залогъ не привели нѣ до чого, бо его обвинувачовано въ узброенôмъ нападеніи. Доказано, що епископъ мавъ при собѣ заладованый револьверъ, котрый вôнъ выкинувъ, якъ утѣкавъ вôдъ полісмена. Въ цю справу вмѣшавъ ся російскій конзуль. Єму удало ся уговорити поліційного комісаря, выпустити на волю епископа. Консуль представивъ передъ поліціею всю справу въ такôмъ видѣ, що епископъ бувъ перестережуваный своими ворогами и черезъ те мусѣвъ завжды ходити узброеный.

— ДНЯ 23-го с. м. вôдбуло ся въ Ню-Йорку торжество отвореня першои читальнѣ „Тов. Народнои Самопомочи“. На першій початокъ вписало ся кôльканайцять членôвъ, мѣжь котрыми е найзначнѣйшй дѣячѣ ню йорскои кольоніи Русинôвъ.

До читальняного комітету выбрано: п. Вас. Савицкого, предсѣдателемъ, п. Гр. Климковича, П. Ярему, Анд. Корпана, Льва Угорчака, П. Жука и Н. Кручового.

Читальня находить ся въ сали товариства „Народна Самопомôчь“, 118 E. 4-th Srt., помѣжь 1. а 2. евню.

— ПРОСИМО нашихъ читателѣвъ, щобы присилали дописи про все, що у нихъ сталось нового та цѣкавого сейчасъ, а не въ кôлька тыжднѣвъ пôзнѣйше, бо тодѣ ихъ дописи тратять на вартости.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ, що нове братство „Пресв. Дѣвы Маріи“ въ Скрентонъ, Па. буде принимати новыхъ членôвъ безъ вступного, въ мѣсяцяхъ Октобрѣ и Новембрѣ.

Хто еще не належить до нѣякого братства або до Союза, прошу ся появити на мітингъ другои недѣлѣ по першôмъ. Мітинги вôдбувають ся о 3-ôй годинѣ пополудни въ п. Лукана гали, пôдъ числомъ 845 Capouse Ave.

Въ нашôмъ братствѣ можете стати вôдразу повнымъ членомъ, не такъ якъ деинде, що не дай Боже котрый членъ захоруе, або ся где скалѣчить, то не дôстае ажь по 3-охъ мѣсяцяхъ запомогу; але у насъ самй всѣ члены складають хорому або скалѣченому членови пять долярôвъ запомоги на тыждень и т. д. поки есть хорый. Приставайте закимъ еще не пôзно.

Йосифъ Запоточный, секретарь,
1112 Meade Ave.,
Scranton, Pa.

— РОБОТУ добру и добре платну въ близькости Ню-Йорку отримае кождый, хто зголосить ся до Interborough Employment Exchange“ 35 E. 1-st Street, New York, N. Y.

— ФІЛАДЕЛФІЙСКА читальня устроюе вечерокъ зо спѣвами и деклямаціями въ Суботу дня 14 Жовтня 1905, въ Grand American Hall, пôдъ ч. 622—4 So. 4-th Str. Початокъ о 7-ôй годинѣ вечеръ. Буде грати руска музыка. Вступъ 25 цнт. Женщинамъ вступъ вôльный.

— ХТО посылае грошѣ до Р. Н. Фонду, то най пише на чеку, або моніордерѣ A. Sharshon, (Shamokin, Pa.). а той чекъ чи моніордеръ най зашле до о. Велигорского.

Такъ само, хто посылае грошѣ до Р. Н. Дому, най пише чекъ чи моніордеръ на имя A. Sharshon, (Shamokin, Pa.), а той чекъ най посылае до о. Струтиньского, бо п. Иванъ Ґлова выѣзджае до краю и для того на его мѣсце касіеромъ Р. Н. Дому и Р. Н. Фонду ставъ п. А. Шаршонь.

Сучасне положенє в Росії.

(Конець).

В війні з Японом російске самодержавіє показало себе більш нїж в якій другій справі нї до чого нездатним. Російске військо не відповідало тим потребам, яких вимагає сучасна війна. Жовніри, що були неосьвіченими навіть неписьменними людьми, не відважно йшли до бою, всеж не були добрими жовнїрами, бо в сучасній війні жовнїр, крім того, щоби був відважним, мусить знати ще і як ходити коло гармати, котра є досить хитрою машиною, і як розпізнавати місцевість по мапі і як давати сигнали гелїографом, і як заложити міну під міст або під потяг, що має йти, і як зрихтувати пошкоджений дріт, що до телеграфу або до телефону і т. п. Годі всього того вимагати від неосьвіченої людини. Не все те уміють навіть офіцири російскої армії, що також були людьми мало осьвіченими; бо російске офіцирство складалось по більшій части з людий, котрим не вдалась нїяка друга карієра. Кого виганяли зі школи за піяньство, або за лїнивство, або які другі лайдацтва, то всі ті ішли до війска, бо там піячити можна, скільки хоч, і роботи майже нїякої. Порядні люди не йшли до війска, бо російске війско остатними часами було тим єдиним фактором, з запомогою котрого російский уряд тримав еще владу в своїх руках. Що до висших російских урядовців, то це також були, перш усього звичайні російскі чиновники, що дістають високі посади не завдяки своїм здібностям і щирій праці на користь держави, а лише завдяки умілю підхлїблятись своїм начальникам. Через те межи ними мало знайдеть ся чесних и талановитих людий. Все то люде, що дбають лише про власний добробут, гонять ся за чинами та нагородами, крадуть гроші і провіянт призначений на потреби війска, а менш усього пильнують добробуту простого жовніра. Часто жовнїрі не мали по кілька день що їсти, і цїлими місяцями не мали нї в що обутись, нї сьвіжої білизни, а хорі і ранені не мали жадної помочи від лїкарів; безпомочні лежали вони цїлими днями в поли, зачасто робили ся добичею хижих зьвірів і птиць, і за щастє вважали собі, коли попадали в плїн до Японців, бо там їх добре годували і лїчили. Часто, занадто вже покрадженї своїми начальниками, жовнїри зводили рахунки з своїми офіцирами підчас битви і застрілювали тих із них, що були дуже лихими начальниками. Нічого подібного не було в японьскій армії. Там панував порядок і організація. Там інтендантскі чиновники та генерали не крали салдацького хлїба і грошей, там всі жовніри були менш більш людьми осьвіченими. Таким чином голодне, босе, здеорганізоване російске війско, стративши довіре в своїх начальників, не вважаючи на свою відважність, не могло противостояти ситим, добре убраним, певним своїх начальників Японцям. За весь час війни Росіяне не одержали ні одної навіть маленької побіди над Японцями, і війна, що здавалось, мусила піднести до гори повагу самодержавія, привела його а з ним і весь край до нечуваної ганьби.

Але нема лиха без добра. Нещасна для Росії війна мала також добрі наслідки. Війна показала всім, хто не бачив того раніш, що таке є російский самодержавний уряд.

Ще за кілька років до війни декотрі сьвідоміші кляси суспільства, а також більш покривджені народи, почали в ріжні способи запомагати собі, почали вести боротьбу з шкідливими наслідками самодержавного панованя. Але доки вони мислили, що їм удасть ся ублагати царя і його уряд дати народови які чи инші полекші, доки вони лазили з ріжними поданями по канцеляріях (офісах) міністрів та висших урядовців, пробуючи переконати їх, що вони не гарно кермують краєм, доки вони усяку таку справу почінали молебном за царя, доки вони лазили на животі перед ріжними дурисьвітами, що з ласки царя доводили ся бути їм начальниками, — до того часу уряд не тілько не хотів вважати їх проханям, а навпаки, бачучи покірність своїх підданих, набирав ся все більшої наглости і відваги і чинив все більше і більше утисків підлеглим йому народам. Тим самим, уряд ясно показував, що годі сподіватись, що самодержавіє уступить своїм підданим в чім небудь доброю волею, і що треба запомагати собі в якийсь инший спосіб.

Першими, що показали приклади иншої боротьби з самодержавієм, були міскі промислові робітники та студенти. Робітники не вважаючи на заборони і страшні кари, почали страйкувати і підчас страйків відкрито і голосно висловлювати свої думки і бажаня. Вони говорили, що самодержавіє є причина їх прикрого матеріяльного і духового стану, причина того, що вони не мають ні доброго шматка хліба, ні жадної сьвіти. Вони вимагали волї слова, волї друку, волї страйків, волї збирати ся на мітинги, а також обмеженя влади самодержавія народними заступниками. Подібні-ж вимаганя ставили і студенти. Російский уряд, що не міг допустити і гадки, щоби хтось з його підданих наважив ся щось вимагати від него, відповідав на ті вимоги звичайно тим, що посилав на „бунтовщиків" війско, їх стріляли, били нагайками, саджали до вязниць і засилали на Сибір. Але то нічого не помагало.

Чим лютійш уряд поводив ся з непокірними підданими, тим більше викликав він проти себе обуренє і з тим більшою відвагою і завзятістю ставали люди до боротьби. Коли 173 київских студентів віддано за страйк до війска, то всі студенти всіх міст, протестуючи против цього вчинку міністра народної осьвіти, почали загальний страйк усіх висших шкіл краю. Коли це не допомогло, і міністер не повернув студентів з війска, а навіть загрожував віддати до війска ще кілька сот, а може і тисяч студентів, то один студент поїхав до Петербурга і вбив міністра народної осьвіти. Звичайно, він і сам втратив через те житє, але йому ходило не о власний добробут, а о загально суспільний. В той час заворушеня в богатьох місцевостях краю були о стілько сильні, що уряд силуючись подавити їх, обявляв то в тій то в другій місцевости стан облоги, або виємковий стан, себто мешканців тої місцевости ставив у таке положенє, що ніхто з них не міг бути певним ні своєї власности, ні своєї волї, ні свого навіть житя, бо кождого в кожду хвилю урядовці могли арештувати і без жадного суду укарати, як схочуть. Але не вважаючи на всі утиски, переслїдуваня і кари, революційний*) рух все ширив ся і захоплював щораз ширші верства суспільства. Уже по всьому краю був обявлений стан облоги, бо всюди уже розійшлась революційна пропаганда. Прихильники самодержавія щораз зменшувались і зменшувались. Хто ще не був переконаний в шкідливости самодержавія, того переконала війна. Навіть православне духовеньство, що було найбільшим прихильником самодержавія і не встидалось в церквах, замість проповіди слова Божого, нацьковувати темних людий на інтелїгенцію, себто людий осьвічених, через те що вони не суть прихильниками самодержавія, — тепер, бачучи, що самодержавію приходить уже конець, починає зраджувати його. Недавно православні попи та архієреї тайно зібрали ся на собор, де ухвалили вимагати незалежність церкви від уряду.

В той час все повстало проти самодержавія. Цар, бачучи, що приходить самодержавію конець, видав указ, котрим скликує Державну Думу, ніби-то парлямент, ніби-то він хоче добровільно завести в краю конституційний лад, за який ведеть ся в краю боротьба. Але і дурень бачать, що та царска конституція — то тілько ошуканьство. В той спосіб не удасть ся ошукати нарід, і боротьба за конституційний лад провадить ся далї. На звірства уряду революціонери відповідають узброєними демонстраціями та бомбами. По всім краю починає ся величезна боротьба, якої ще не бачив, може, сьвіт. З одного боку цар і єго уряд купають ся в народній крови, наче справляють кровaві поминки по своїм безглуздім пануваню; з другого, народи, доведені нуждою та безправєм до роспуки, народи, що муками та стражданем в протязі довгих віків переконали ся, що тілько своєю кровю, тілько крівавою боротьбою здобудуть собі волю і поліпшенє прикрого стану. До сеї боротьби сьвіт приглядаєть ся з неменшою цікавостю, чим до до російско-японьскої війни. Але уже можна бачити, хто побідить. Уже російске війско починає переходити на бік революціонерів, уже російському урядови жадна держава не позичає гроший, уже між самими висшими урядовцями повстають непорозуміня і незгоди: богато з них розумійших людий (між ними находить ся і предсїдатель міністрів Вітте) радять уступити народови добровільно, бо коли революція запалає по всім краю, то тогди буде гірше: революціонери не дадуть нїкому пощади. Революційні ріжні спілки ростуть і збільшають ся. Вони організують ся в революційні партії. Одною з найбільших тих партій є Революційна Українська Партія. Поле її діяльности се Україна і український нарід. Метою партії є знищене самодержавія, скасоване усяких заборон, що до українського слова і поліпшене стану робітників та селян.

Василь Гордієнко.

*) Революційний, себто такий, що має на меті силою знести істнуючий державний лад і замінити його другим.

Відозва Укр. Демокр. Партиї.

Усім відомий лихий стан Росії, головний чинник якого есть самодержавство, що нищить розвій і нормальний поступ народів, які належать до Російскої держави. Поруч з самодержавством гнїтить Росию централїзація, яка найбільше тяжить на народах, так званих, „недержавних". Під впливом централїзаційного ладу, загальна політика не числить ся з індівідуальностями окремих народів; вона примушує їх до такого порядку житя, який не відповідає ані їх національним, ані суспільно-економічним основам. Закони, що видають ся для всієї держави, дуже часто суперечать потребам і індівідуальностям окремих народів, не числять ся так з історичними традиціями, як і з сучасним складом їх житя, не відповідають їх економічним і соціяльним потребам. Такий стан держави вплинає шкідливо на все її житє, тим більшим тягарем спадає на український нарід, перешкоджаючи його самостійному національно-культурному розвою. Ся державна система спиняє його просьвіту, його письменство і тяжко відбиває ся на економічному добробуті народу.

Такий лихий стан Російської держави взагалі і України з'окрема, примушують нас з'єднати ся до боротьби за знищене права українського народу і скласти Українську Демократичну Партию. Під її прапор ми закликуємо усіх, хто відчуває і той загальний гнїт політичної неволі, і той специяльний, що тяжить над самим українським народом; усіх тих, кому милі й дорогі загально людські ідеали, і специяльні інтереси і потреби українського народу.

Головні прінципи нашої партиї такі: знесене політичного абсолютизму, заведене парламентарного ладу, участь народу у державних справах, свобода особи, слова, віри, зборів, спілок, взагалї особиста і громадська воля, знищене привилеїв, політична рівність, загальне, безпосереднє і тайне голосоване.

Маючи на увазї шкоду від централїзацийної системи, ми вимагаємо найширшої национальної і місцевої автономиї; державний лад повинен бути збудований на прінціпах автономиї і федерациї.

За народами, які живуть на териториї України, ми узнаємо рівне право з українцями на задоволене їх національних, культурних і економічних потреб. Для українців, крім переведеня в житє, висловлених у горі прінціпів, ми домагаємось: а) знищеня усіх тих обмежень, що тяжать над українським народом, взагалі знищення усяких привилеїв одної нациї над другою, усякого верховладства, що стоїть на праві дужого, і б) віддання українському народови усіх прав у сфері національній (національна школи, громадських інституцій, адміністрациї суду і ин.).

Українська Демократична Партия не виставляє тепер економічної програми вважаючи на сей час головнійшою метою з'єднати сили для осягнення політичної і національної волі, але працюватиме на користь економічно поневолених і скривджених, проти усякої експлуатациї і насильства.

ДОПИСИ.

Зъ Лемковщины.

У насъ теперь часы такй: нѣ горячо анѣ холодно; дощь переходить и погоды не бракуе. Жнива покôнчили ся по Преображенію Г. Теперь люде привыкли завчасу пôдъ зиму сѣяти, бо и того року хто мавъ дуже вчасне жито, то було дорôдне, а хто пôзнѣйше сѣявъ то дуже недорôдне. Ярмарки поисули ся черезъ заразу ратицеву рогатои худобы, котру затягнули тутъ зъ угорскои стороны, бо тамъ що року пануе на худобу зараза такъ звана слинавка. Черезъ ту заразу позамыкали ярмарки въ кôлькохъ мѣстахъ Сандецкого повѣта, але зато на конѣ добрый торгъ отворивъ ся.

По тыхъ селахъ де градъ вымолотивъ збôже на поли, земля зазеленѣла ся якъ мѣсячна озимина. Люде, хвала Богу, здоровй. Новины нема.

Зъ угорскои стороны доносять, що въ Бардийовѣ була велика пожежа, 70 нумерôвъ погорѣло минулого мѣсяця.

Нѣтко. Нѣтки, то суть люде, котрй все таять, то, що ему Богъ вродить затаить, то все занѣткать, що нѣколи въ него нѣчого нема; хотяй и картофлѣ и збôже красне, то все таки въ него нѣколи нѣчого нема. Картофлѣ то псярки, а збôже въ него таке, що зô снопа то порційка тôлько буде. Такъ ся зô всѣмъ крые, якъ бы вôдъ него мавъ хтось взяти зъ того яку частину. Такихъ нѣткôвъ е немало, що тымъ гнѣвають Бога. Не дякують Богу за дары, якими ихъ Богъ обдаривъ, але мають то все за нѣщо. Єсли хто прийде и просить кого о поратунокъ и дôстане а опôсля скаже, що то мало що вартъ, то въ такôмъ разѣ на другій разъ певно не дôставбы нѣчого вôдъ него. Такъ то е въ старôмъ краю, але найде ся богато и въ Америцѣ такихъ, що мають занѣщо ласку Божу, не дякують анѣ Богу, анѣ тымъ людямъ, що ему помагали въ бѣдѣ.

Лакомцѣ. Суть люде такъ званй лакомцѣ, що незадоволенй своимъ, але вѣчно стереже, кобы тôлько чужого вкусити. Дасть Богъ яры, то кобы хотяй трохи зарыти плугомъ въ чужій загôнъ, або мотыкою закопати чужого грунта, або косою закосити конечно чужоп луки. А если ся ему

то невдасть, то худобу нажене и выпасе, а конечно свое лакомство треба выповнити, бо тота плюгава его привычка такъ его нудить, якъ пiяка хоть малый келѣшокъ горѣвки выпити.

Въ селѣ Липинкахъ въ дворѣ настало нове молоде паньство дѣдичѣ. Такі то люде премудрй, що по зôбраныхъ поляхъ, по стернискахъ не дадуть бѣднымъ людямъ колосе збирати, але на голову проганяють.

Роздѣле, 4. Септ. *А. Пыж.*

Зъ Buffalo, N. Y.

Въ 1904 р. куплено тутъ лоты пôдъ церковь и записано тымчасово на трохъ людей доки чартеръ буде, котрого до нынѣ нема. Люде спокôйно сидять и нѣчого не домагають ся вôдъ своихъ урядникôвъ церковныхъ. Довѣдавь-емъ ся, що урядники ходили на пораду до о. Заклиньского, котрый приѣздивъ пару разы зъ Сиракюзъ на мiсiю до Францѣшканôвъ, и выдумали лоты покупленй пôдъ церковь тутъ на Black Rock спродати а побудовати церковь на East Buffalo, хотяй тамъ Русинôвъ дуже маленьке число, а и тй, що суть, то мають лѣпшу охоту до православноѣ церкви, котра стоить на Ideal Str. якъ до гр. кат. церкви. Тутъ на Black Rock есть около 50 фамилій Русинôвъ, котрй дали на се грошѣ и тутъ першй датки на се зложено, и если маесь що робити дальше зъ тою церковью, то лишь тутъ а не на East Buffalo. Нашй зъ Black Rock вже побудовали Истбуфальскимъ Русинамъ одну капличку, опôсля вôдступили имъ, а тй чимъ скорше запродали еѣ московскимъ епископамъ, то я не вѣрю въ то, щобы люде, що тутъ суть, якъ зъ Одреховы, такъ и другй, хотѣли ще лоты подаровати, спродати а дати грошѣ на East Buffalo на церковь, бо ту на Black Rock доконче церкви потреба, а повинни люде домагати ся, щобъ зôгнати мiтингъ и зачати якее дѣло зъ тою справою публично, щобъ каждый о тôмъ знавъ. Думаю, що булобъ цѣлкомъ недобре якъ бы тй, що найбôльше грошей зложили, теперь мусѣли ѣздити ажъ на East Buffalo до церкви, (около 250 душь, 10 миль ѣзды), а тамъ лишь якихъ 5 фамилій. Чей знайде ся хоть 4 добрыхъ людей на Black Rock и возьмуть ся за дѣло такъ, щобъ ще до зимы церковь стояла на Black Rock, а на се нема великого заходу, лишь чотирохъ людей щобъ взяли моргiчь на 5 лѣтъ, добрй люде споможуть, а робота иде не зле, тôлько троха охоты и труду, безъ крику, галасу и въ спокою, якъ на людей розумныхъ пристало. Якъ будете тôлько спати и чекати, то церковь сама не спаде зъ неба, и не може справдити ся на насъ приповѣдка: „оденъ на грошѣ робить, другій мѣхъ шие, а третій за нихъ жие“.

Громадянинъ.

Зъ Perth Amboy, N. J.

Въ день Рождества Пресвятои Богородицѣ зôйшло ся трехъ москвофiлôвъ до салону и зачали пити. Зъ разу коли не були еще пяни, то платили салонистови, а пôзнѣйше попили ся тай до сварнѣ. Оденъ каже до салонисты: давай пива, а той каже: плати, а тотъ знову каже: я заплативъ. Салониста вôдповѣвъ: не правда. И такъ имъ прийшло ажь до бiйки, що ажь головы собѣ порозвалювали и на салонистѣ копулю подерли. Въ той хвили жѣнка салонисты зателефоновала на полицію и заразъ прийшли два полисмены и забрали ихъ до лакопу. Сквееръ засудивъ ихъ на 30 днѣвъ арешту або по 15 доляровъ зложити, то зôстануть выпущенй на волю. Оттакъ тй москвофилы обходили рôчне свято Пр. Богородицѣ. Ихъ имена: Я. Д. и его братъ Григорій, а третій Я. Г. Всѣ зъ Галичины, повѣту здаесь Рогатинъ.

Кирило Пелешакъ,
членъ Бр. св. о. Николая и Р. Н. С. в. 104.

Зъ Frank, Alta., Canada.

Мы робили въ С. P. R. компанiи по 18 днѣвъ, а коли насъ выплатили, то дôстали мы лише по 7 центôвъ. Се е истина правда. Подумайте собѣ, чи се не кривда? Якъ зачали обтягати за колѣю, що насъ тутъ привезли и за докторôвъ, котрыхъ робôтники въ часѣ якои недуги нѣколи не бачать, то остало лише по 7 центôвъ. А треба знати, що коли хто захорѣе и пôде до шпиталю, то и такъ мусить всѣ кошта своеи хоробы самъ заплатити. И щожь може ся чоловѣкъ при такôмъ заробку доробити? Правда, що не кождого мѣсяця то всьо обтягае, лишь з початку, якъ стае ся до роботы, а опôсля хочь-бы и пару лѣтъ робивъ, то вже не обтягають нѣчого кромѣ 50 цнт. мѣсячно; але чому се такъ?

Василь Романюкъ,
Василь Шарунъ.

Зъ Фредериктавнъ, Па.

Стала ся у насъ сумна новина. Дня 11-го Септембра 1905 р., пôшовъ нашъ братъ Стефанъ Паканичь до майнôвъ о 7-ôй годинѣ рано, а о 9-ôй вже бувъ небôщикъ; вôдорвавъ ся камѣнь зъ „тапу“ и убивъ его на мѣсци. Небôщикъ належавъ до братства св. Петра и Павла въ Р. Н. С. вôддѣлъ 6. Похороны вôдбулись дуже гарно дня 12 Септембра въ Charleroi, Pa. Похоронило его наше братство при участи о. Шерегелія.

Тому напоминаю всѣхъ Русинôвъ, абы ставали у братства и записались до Союза. Въ Октобру сего року приймають до Союза безъ вступного.

Секретарь.

Зъ Нюаркъ, Н. Дж.

Тути деякй рускй дѣвчата танцювали въ Петровôмъ постѣ и въ день Матки Божою зъ Поляками у жидôвскихъ готеляхъ. Подôбно роблять и деякй рускй хлопцѣ. Дѣвчата тй походять декотрй зъ села Виски, сянôцкого повѣту, иншй зъ Тырявы сôльнои а були и зъ Рихвальда, горлицкого повѣту. На теперь имена ихъ не подаю, може ся еще поправлять та бôльше не пôдуть по жидôвскихъ готеляхъ зъ Поляками танцювати. Можна ся забавляти гарно и зъ своими людьми, коли е на те часъ, але не такъ робити собѣ встыдъ и другимъ. Подôбно собѣ поступили и деякй дѣвчата зъ Бломфiлдъ, Н. Дж.

Ант. Хома.

З Бофало, Н. Й.

Дня 13-го Августа, б. р. заложилисьмо братство iм. св. О. Николая, пiд ч. 1250 Clinton, Str. До того братства приступило 20 членiв а тепер вже о 15 членiв бiльшилося. Богу дякувати розрастаесь дiло наше чим раз то бiльше. При тiм задумалисьмо яку убогу сьвятиню собi побудовати i купилисьмо 3 лоти земли пiд церков, на котрих вiдбулося дня 17-го Септембра посьвяченє углевого каменя. В посьвяченю брало участь богато народа, не тiльки Русини, але i Поляки та Нiмцi i инші народности. По посьвяченю удалисьмо ся до галї, де вибрано комiтет церковний i т. д.

Прошу вас, Русини з Бофало i околицi, горнiть ся до тої нової органiзацiї, щоби i ми мали ся чим похвалити як инші люде i парафiяни з иньших плейсiв.

Хотяй небогато тут нас есть, але маем в Бозi надiю, що до того зможемо прийти, а вас, дорогi читателi »Свободи«, просим що вашa ласка, протягнiть руку свою працьовиту та удiлiть якого крейцара а пришлiть нам на помiч, побудовати тую сьвятиню, котру зачалисьмо в минувшiм тижни. Невдовзi буде висланий вiд нас колектор по иних плейсах, то будьте так добрi не вимавати, дверий не замикати перед ним та не крити ся, бо то не буде вовк анї злодiй, котрого бисьте ся могли боятиь.

З поважанем

Комiтет { Буката Николай, пред., Шелест Василь, касiер, Микетин Дмитро, секр.

Зъ Fish Creek, Sask., Can.

Недавно читавъ я дописъ зъ нашои мѣсцевости въ якôй дописуватель доносить про новоприбувшого гр. кат. священика, котрого передъ роками булибъ у ногу цѣлували, щобы ихъ просвѣтити, а теперь уже инакше. Передъ кôлькома роками збирали жертвы на церковь. День въ день спѣшили зъ помогами, оздобили Домъ Божій, и сходились кождои недѣлѣ на Богослужене, котре урядували дяки и пôддячи, а по укôнченю церкви радили, котрого бы священика спровадити. Одни радять православныхъ, другй правовѣрныхъ, ажь ось и надъѣхавъ епископъ Серафимъ и высвятивъ кôлькохъ на священикôвъ. Но и щожъ? Наступае рѣзня, бiйка, клопоты за тотй священики. Фармеры склuкують мiтинги звôдки достати гр. кат. священика. И гдесь знайшли, не знаю звôдки притубъ пôдъ такимъ взглядомъ, щобъ дали ему утримане, станцiю и т. п. По вôдправѣ кôлькохъ Сл. Божихъ, не сподобавъ ся людямъ за те, що спродававъ образы въ церкви.

Що до упоминания ся о 3 дол. вôдъ фармы, то якъ хто може, а зрештою если бы священикъ чекавъ на ихъ запомогу, то певно не мавъ бы черевикôвъ до церкви выйти чи поѣхати, бо думаю, що ему трошка бôльше потрѣбно на выживлене якъ фармерови. А що самъ править у церкви, то зъ кимъ буде, коли не хочуть заплатити пѣвцеви котрого згодили и котрый ѣздивъ 3 милѣ до церкви, чи у робочй дни, чи у недѣлю? Я самъ видѣвъ якъ пѣвець и священикъ давали 7 шлюбôвъ, а дякъ анѣ одного шайнотя не дôставъ. Отже не хоче бôльше ѣздити у звыклй дни. Що до куплення кэнв громадского, то певно що булобь лучше еслибъ купили, бо не очѣкувалибъ на фѣрму, якъ неразъ до пôвъ десятои рано, що справляе трудъ зъ Богослуженемъ, розумѣесь, въ зимѣ. А що до клерика, котрого хочуть спровадити зъ краю, то знають тоже на що, бо навѣть не мають зъ кимъ Службы Божѣ вôдслужити, чи новонароджене охрестити. Людямъ не знати якъ догодити; уже всѣхъ священикôвъ знають: гр. кат., рим. кат. та православныхъ и зъ жадныхъ не вдоволенй.

А. С.

Зъ Taylor, Pa.

Прошу послухайте усї читателї „Свободи“, що тут я видїв дня 17. Септ. у недїлю. Були ми усї з Тейлор Русини у церкви в Scranton, Pa., бо звiстно, що Бог дав 6 день до роботи а семий треба Богу посьвятити. Але нашї Русини так его сьвятили, що просто з церкви пiшли до готелю; той до англицкого, той до жидiвского, а другi до словенського i пили цiлий день. Один молодий чоловiк зi Збараского повiту так си догодив, що бiдний лежав у сьмiтю, що есть у готели, цiлу нiч i еще готельничка Словачка копнула до него якийсь раз. О, братя Русини, не пора нам дати чужим людям до себе копати. Збудїм ся з того твердого сну, не iдїм у недїлї до готелїв, та там пити i їсти у готели шинку i яйця, але iдїм з церкви просто до дому на свiй обiд, за котрий ми платимо мiсячну платню i не пропиваймо своїх тяжко запрацьованих грошей, але страймо ся о щось лiпше; най видять чужi люди, що ми Русини щось значимо. Єсть у нас братство в Taylor. Вступайте до Р. Н. С., заложим собi читальню у Taylor, а тогди нас лiпше будуть поважати другi народи як тепер i нiхто не буде до нас копати, а ми копнем его вiд себе. Єще вас раз прошу, Русини зi збараского повiту, неробiть нам закали з рогатиньского повiту, покидайте злу натуру, чiпайте ся твердо за руки, тогди нам ся люди подивують.

Член Р. Н. Союза в. 92.

Зъ Moose Jaw, Canada.

В ночи, о 11-iй годинi прийшов Федiр Г. пяний до гавзу, где знаходили ся робiтники, що роблять коло угля i заждав аби хто з них йшов бити ся на двiр. Нiхто не вiдважив ся, аж оден знайшов ся вiдважний i дав ему раз поза уха, аж перекотив ся i тогди той зачав его сильно бити аж уломав ему руку. На другий день удав ся вiн до полiцiї i казали ему, аби привiв собi одного сьвiдка, але сьвiдка не було, i вiн собi знайшов одного Буковинця Дмитра О. i напоїв его i взяв его до суду, аби присягав фальшиво. Той нiчо не видiв а присягнув, що видiв аж двох, як били его, i осудили виновальцеви 45 долярiв кари, а тому, що навiть i не був при тiм, то 47 долярiв кари, а то зза того, що той присягнув фальшиво на него. Таке через горiвку i душу би продав.

Друга пригода така: що Iван Л. з Василева, прийшов до дому Михайла Д., а в домi знаходила ся тiлько сама жiнка i вiн став до неї зле говорити, а она зараз побiгла за своїм мужом, а муж её дав знати полiцiї i була справа, то всудили Iванови Л. за тое 30 долярiв. I так далi е поступ за поступом, що годi вписати, бо нашi люде деякi в краю попропивали ґрунта i далi хотiли шукати щастя в Канадi, але мочиморда, сушибочка, чопiв брат, хочби цiлий сьвiт з'їздив, то щастя не знайде, бо як не буде робив на карти, то на горiвку i все нiчо не буде мав. Ану згадай ему за якiсь добрi цiли, то каже: я вже втiк вiд таких, що з мене шкiру дерли; а на пустi забави, то все мусить бути. Як прийде Недiля або сьвято, то тогдi i сварнi бiйки i пiятика, а щоби то ся помолити i сидiти тихо так як Бог приказав, то того нема. Анi на книжку не дасть, анi на ґазету, бо каже, що в роботi i нема коли читати. А через пияків, то тут в Moose Jaw трудно роботу дiстати, бо басiв напоають, а сами як хотять так роблять. Є тут i такi, що робив би за 25 цнт. на день, але то нема ся що дивувати, бо то непросьвiчений нарiд. Осей час би вже научити ся, як другi народи жиють, а покинути свою натуру.

М. Ши.

Изъ Sayre, Pa.

У насъ лучило ся нещасте дня 17-го с. м. Дуже покалѣчило двохъ Русинôвъ: Петра Опара, родомъ зô Стѣжанцѣ и Митра Низьолекъ зъ Волѣ Постолôвскои. Они робили на колѣѣ. Петро Опаръ недавно приѣхавъ зъ краю. Надъѣхавъ оденъ потягъ зъ одной стороны, а другій зъ другои стороны и вôнъ не знавъ де ся мае подѣти и не мôгъ утѣкнути и поймавъ его потягъ и дуже его побивъ. Голову мае порозбивану, зробило ему 3 дѣры въ головѣ и оденъ бôкъ мае нарушеный. Взяли его до шпиталю. Докторы позашивали ему голову и теперь лежить такъ, що ся мало памятае. Митрови Низьолекъ упала шина на ногу и дуже покалѣчила всѣ пальцѣ. Богъ знае чи буде мôгъ на нозѣ ходити; а якъ довго мусить полежати, не можна сказати.

До Союза жаденъ зъ нихъ не належить, анѣ до братства, але мусить лежати якъ сирота, бо и запомоги жадной не достане.

Братя Русины, приступайте до брацтва и до Р. Н. Союза. Не дай Боже якого нещастя, достанете запомогу. Невелика сума платить ся на мѣсяць лишь 50 цнт., за котрыхъ достае членъ 5 дол. на тыждень. За тыхъ пару центôвъ грошей не зложите.

Гр. Ковалевичъ,
членъ „Союза“.

Збирайте жертвы на Рускій Нар. Фондъ.

„SVOBODA“
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експрессовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Сумнй вѣсти.

Зле дѣесь на американьской Руси. Звôдкибъ не наспѣла яка вѣстка про жите тутешныхъ Русинôвъ — то все она сумна; веселыхъ вѣстокъ дуже мало; — они якъ капля воды въ морю. Зô всѣхъ сторôнъ широкои американьскои землѣ чути лише про пiяньства, сварнѣ, бiйки, суды, процесы, арешты, и т. п. рѣчи, а такъ мало чути про читальнѣ, школы, про згоду, про любовь братню та поступъ!

Нѣгде правды дѣти, усему тому темнота лишь винна. Зъ неѣ однои все друге выходить: и пiяньство и розпуста и зарозумѣлôсть, завзятôсть та ненависть и слѣпа вѣра въ лихихъ проводирѣвъ — словомъ все а все. Зô старого краю пустили насъ до Америки не лишь голыхъ та босыхъ, але и темныхъ, такъ страшно темныхъ, що темноту нашу перевысшають хиба однй лишь Сирiйцѣ, зъ турецкого краю, та полудневй Италiйцѣ. Волѣлибъ були насъ пустити два разы бôльше голодными та голыми (еслибъ се было можливо), а хочь троха бôльше освѣчеными... Але стало ся и змѣнити сего въ однôй хвили нѣхто не въ силѣ. Та за те, прийшовши до вôльного краю, чи маемъ и дальше у темнотѣ ходити? Чи не пора намъ бодай тутъ набиратись лѣпшого розуму?

Прикро слухати або читати, якъ другй освѣченѣйшй народы розказують або пишуть про насъ, якъ про якй дикй, варварскй племена, але хто тому виненъ? Чижь и нашои вины не е ту спора мѣрка?

Совѣсть наша повинна вже разъ обôзватись, мы повиннй почути ся до обовязку супротивъ насъ самыхъ и особливо супротивъ нашихъ дѣтей и почати инше, бôльше людске жите. Памятаймо, що за те, що мы такй темнй, непросвѣченй и т. д. можемо ще звалити вину на уряды пôдъ котрыми мы жили: галицкiй, угорскiй, росiйскiй, але вина за темноту, за бракъ выхованя и т. п. нашихъ дѣтей, на кого выпаде? — Певно не на тутешный урядъ, нѣ на тутешнй школы та обставины, але вина ся впаде тôлько на насъ самыхъ!

Тожь до дѣла, братя и сестры; до науки, до просвѣты — кождый у своимъ кружку, хочьбы и родиннôмъ, хочьбы и якъ наймеччôмъ, а рôкъ, два, три, а хочьбы и десять невсипучои, муравлинои працѣ, мусить свôй овочь принести.

А тогдѣ почуемо крôзь нашй часописи не сумнй та бруднй вѣсти, а вѣсти веселй: про нашй читальнѣ, школы, бурсы, нашй товарискй, запомоговй бизнесовй та другй орґанiзацiи, и взагалѣ про наше усе жите; вѣсти якй не пригноблювати, а серце радувати будуть кождого Русина, та наповнювати его гордостiю, що и вôнъ е членомъ великои та освѣченои американьскои руской родины.

А поки що працюймо, щобы сей часъ наспѣвъ чимскорше, бо безъ працѣ колачѣвъ не буде, а безъ муки нема науки.

Вдоволенє и невдоволенє.

И вдоволене и невдоволене могуть бути добрыми сторонами характеру чоловѣка, або его хибами. Се зависитъ вôдъ того, якого рода се вдоволене або невдоволене та якй его причины.

Єсли чоловѣкъ чимъ небудь вдоволяе ся, то се хиба, такъ само якъ хибою е, коли чоловѣкъ чимъ небудь невдоволеный.

Єсли чоловѣкъ вдоволеный забувае на все у свѣтѣ, забувае, що кромѣ него живуть ще мiлiоны людскихъ истотъ, для якихъ вôнъ мае также певнй обовязки, а лишь заскорузлюе ся самъ въ собѣ, то се буде хиба, такъ само якъ хибою буде, коли чоловѣкъ, хочь и справдѣ нещасный, думавъ бы лишь про свою бѣду и не зважавъ на те, що кромѣ него бѣдують або панують другй.

Властиво у нормального чоловѣка повинно рôвночасно бути певне вдоволене и невдоволене, але они повиннй себе рôвноважити, взаимно доповняти и побуджувати его енергiю до працѣ.

Щобы задержати сю iдеальну рôвновагу, на се повиненъ чоловѣкъ передовсѣмъ старати ся пôзнати докладно себе самого. Пôзнати свои тѣлеснй и умовй силы, свои добрй и злй нахилы и т п., божь безперечною правдою е, що кождый чоловѣкъ вôдмѣнный вôдъ другого, що нема двохъ людей зовсѣмъ собѣ подôбныхъ на свѣтѣ, и що все мае свои границѣ. Доперва пôзнавши себе добре, пôзнавши свои границѣ, може чоловѣкъ легче въ житю орiентуватись и забеспечити собѣ сю такъ потрѣбну рôвновагу.

Много неслушного невдоволеня на свѣтѣ выходить зъ того, що деякй люде не пôзнавши себе добре и своихъ границь, бажають неможливого. Они не числять ся зô своими силами нѣ зъ обставинами середъ котрыхъ живуть, але бачучи, що сей або той се або те зробивъ, того або сего дôпнявъ, думають, що и они могутъ те саме зробити. Й пхають ся впередъ та переносять усякй муки, але на те тôлько, щобы тамъ нѣколи не достатись.

Подôбного выпадку не може бути зъ чоловѣкомъ, якiй себе знае. Такiй чоловѣкъ знае свои силы и свои границѣ; вôнъ не стремить до неможливого а старае ся осягнути для себе можливе и доступне. Въ сей способъ заховуе такъ пожадану рôвновагу. Кождый крокъ, якимъ зближае ся до своеи меты, справляе ему вдоволене, але зъ другои стороны е въ нѣмъ и те благородне невдоволене, що не каже ему уставати въ дорозѣ, але йти все дальше и дальше.

Говорячи про вдоволене и невдоволене треба хиба ще згадати, що и одно и друге може бути пасивне або активне. Пасивне вдоволене буде тодѣ, коли чоловѣкъ вдоволеный, (якъ мы вже говорили высше), опустить руки, забуде на всѣхъ и вся и тѣшить ся своимъ власнымъ вдоволенемъ. Таке пасивне вдоволене бачимо у сытои скотины, а на жаль и у многихъ людей. Активне вдоволене буде тодѣ, коли чоловѣкъ вдоволеный не опускае рукъ, але працюе для добра другихъ, стараючись о те, щобы полѣпшити ихъ жите, та щобъ и они були можливо найбôльше вдоволеными. Пасивне невдоволене буде тодѣ, коли чоловѣкъ найшовшись въ бѣдѣ, не стараесь собѣ помочи, але опускае руки и плаче. Таке невдоволене, на жаль, бачимо дуже часто мѣжь Русинами... Активнежь невдоволене се те, коли чоловѣкъ навить найшовшись въ найгôршихъ обставинахъ не пôддае ся, але радше згине въ борбѣ, якъ мавъ бы животѣти пôдлымъ слабодухомъ.

Стôлько про вдоволене та невдоволене.

Ще разъ повтаряемо, що найважнѣйше тутъ, се задержати мѣжь однимъ а другимъ рôвновагу, а ся рôвновага — досягнеме людямъ — щасте.

Рускй бизнесмены!

Хочемо заговорити до васъ нынѣ про двѣ рѣчи.

Русины живуть въ Америцѣ вже довшiй часъ и бизнесменôвъ мѣжь ними е спора купка — чи не вартабъ ихъ усѣхъ порахувати та списати? Се булобы цѣкаве не лишь для всеи американьскои Руси, але може также и для краевои, а вже найбôльше цѣкавымъ и пожиточнымъ повинно бы бути для васъ самыхъ, руско-американьскихъ бизнесменôвъ, бо жь въ сей способъ вы пôзналибъ себе близше, а маючи спôльнй iнтересы, моглибъ колись злучитись въ одну спôлку и взаимно собѣ въ бизнесѣ помагати, та черезъ се легче конкуровати зъ чужими.

Щобы промостити дорогу до такои злуки, думаемъ, що не зле булобы выдруковати осôбною книжкою списъ усѣхъ рускихъ бизнесменôвъ въ Сполученыхъ Державахъ и Канадѣ, або такъ званый Business Directory. Въ такôмъ Busines Directory булибъ поданй имена усѣхъ рускихъ бизнесменôвъ и фiрмъ въ Спол. Державахъ та Канадѣ и ихъ докладнй адресы; дальше булобъ выписане чимъ хто торгуе, и що выробляе, скôлько лѣтъ е въ бизнесѣ, скôлько варта его маетокъ, скôлько людей у него працюе и т. п. Кромѣ сего, кождый бизнесменъ, котрый бы хотѣвъ, мôгъ бы за вôдповѣдною доплатою мати въ такôмъ B. Directory также свôй advertisement, фотографiю и таке инше. Книжку таку радо купилибъ люде, ну, и зъ неѣ довѣдались бы въ якôмъ мѣстѣ е рускй бизнесмены, а дôставшись до такого мѣста ишлибъ куповати до своихъ, вмѣсто до чужинцѣвъ

Що вы на се панове бизнесмены? Єсли думаете, що се рѣчь розумна та практична, то выписуйте свои имена и прозвища, адресы, рôдъ бизнесу и другй данй вычисленй повысше, а мы, скоро зберемо имена усѣхъ рускихъ бизнесменôвъ, сейчасъ приступимо до друку такои книжочки. Резумѣе ся, що пôдъ рускими бизнесменами розумѣемо усѣхъ, безъ рôжницѣ вѣроисповѣданя, партiи, або мѣсця походженя. Ходить лишь о те, щобы дотичный бизнесменъ бувъ Русиномъ; жадного не Русина у тôмъ Directory не було бъ.

Єслижь думаете, що така рѣчь нерозумна та непрактична, то напишѣть намъ про се, подаючи свои арґументы.

Друга рѣчь, яку хочемо нынѣ пôддати пôдъ вашу розвагу, се бюро iнформацiйне для рускихъ бизнесменôвъ въ Америцѣ. Що пôдъ симъ треба розумѣти сейчасъ поясниmo.

Звѣстна рѣчь, що мѣжь вашими „костумерами“ кромѣ людей чесныхъ е также деякй нечеснй, або попросту сказавши, ошуканцѣ. Що такъ справдѣ е, видно зъ того, що неразъ дôстаемо дописи, що той або сей утѣкъ и не заплативъ сторникови чи тамъ кому, або и зъ того, що деякй зъ васъ мають „на книжкахъ“ по кôлька тысячь долярôвъ, зъ якихъ ледви чи половину коли сколектуете. Що зъ того выходить? — Выходить таке, що вы або мусите вôдбивати свою втрату на добрыхъ костумерахъ, якй платять точно, або самй мусите тратити. Значить, терпите вы самй або вашй добрй костумеры, а злый костумеръ, ошуканець, „натягнувши“ васъ и другого и третого, „муфуе“ опôсля на другiй плейзъ и тамъ провадить свое ремесло дальше, грошики шпаруе або пропивае (залежно вôдъ своеи вдачѣ) а зъ васъ въ кулакъ смѣе ся...

Все те рѣчи вамъ усѣмъ знанй а зарадити сему може лише одно бюро (офисъ) iнформацiйне рускихъ бизнесменôвъ въ Америцѣ. Розумѣемо се такъ, що всѣ рускй бизнесмены, котрй хотять, платять певну мѣсячну суму на удержане такого офису, значить на марки, коверты, листы и т. д., а за те, скоро лишь трафить ся якiй костумеръ ошуканець на якôмъ плейзѣ, сейчасъ ошуканый рускiй бизнесменъ дае про се знати до того офису або бюра, а той офисъ сейчасъ дае знати всѣмъ рускимъ бизнесменамъ въ Америцѣ, якй платять до бюра, що ось такiй а такiй чоловѣкъ (его имя и прозвище, вѣкъ, самотный чи жонатый звôдки походить, по чѣмъ его пôзнати и т. д.) е „no good“, щобы не важили ся ему дати на „trust“ анѣ на одного цента. Тодѣ такiй птапокъ хочь бы вôнъ пôшовъ Богъ зна на якiй плейзъ, не мôгъ бы вже „натягнути“ жадного руского бизнесмена и мусѣвъ бы або куповати все за готовй грошѣ, або пробувати натягати чужихъ. Чи розумѣете вже що значить бюро iнформацiйне?

Кошты удержаня такого бюра булибъ дуже малй а користи зъ него такъ для добрыхъ костумерôвъ якъ и для васъ рускй бизнесмены, булибъ дуже великй, бо вы не потрѣбувалибъ тратити рôкъ рôчно по кôлька сотъ долярôвъ (неразъ цѣлого свого зарôбку) а добрй костумеры не мусѣлибъ платити за ошуканцѣвъ.

При поряднôмъ веденю такого бюра можнабъ за рôкъ, два, такъ усѣхъ тыхъ пташкôвъ выловити, що и духомъ бы ихъ не пахло. Розумѣесь однакъ, що для того требабъ, щобъ до такого бюра належали, если вже не всѣ, то бодай велика частина рускихъ бизнесменôвъ.

Кромѣ выловлюваня сего рода „пташкôвъ“, Бюро моглобъ також подавати iнформацiи чи якiй пôдозрѣлый костумеръ е all right, довѣдавшись про него на плейзѣ, на якôмъ вôнъ живъ раньше. Зъ розвоемъ такого бюра можнабъ створити товариство усѣхъ рускихъ бизнесменôвъ, котре моглобъ мати свои wholesales, свою асекурацiю и т. п. рѣчи.

Поки що таке бюро може бути дуже легко ведене при редакцiи „Свободы“, куды треба писати за всякими блисшими iнформацiями въ справѣ сего Бюра, якъ и въ справѣ проектованого руского Business Directory.

Пишѣть на звѣсну вамъ адресу:

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

Майнеры въ околици Ирвинъ, Па. -- не бôйте ся!

Досыть живый юнiйный рухъ почавъ ся мѣжь майнерами въ Irwin и околици, въ захôднôй Пенсилвенiи. Люде хотѣлибъ належати до юнiи, дôставати лѣпшу платню, працювати менче годинъ и т. п., але компанiсты роблять все, що лишь въ ихъ силѣ, щобы не допустити до сего.

Та се не повинно зражувати дотычныхъ майнерôвъ. Они не повиннй уставати въ разъ початôмъ дѣлѣ, але ити дальше разъ выбраною собѣ дорогою, а вкôнци певно побѣдять. Якъ скоро наступить ся побѣда, се лишь вôдъ нихъ самихъ залежить. А орґанiзуватись, и домагатись коротшого дня працѣ и лѣпшои заплаты, они мають право якъ мешканцѣ и горожане сего краю, и дôстануть усе те, якъ вже дôстали майнеры въ другихъ околицяхъ.

До майнерôвъ въ околици Irwin, Pa. и другихъ, що находять ся въ тôмъ самôмъ положеню кажемо: не бôйтесь и не знеохочуйтесь, бо и другй майнеры, що днесь тѣшать ся лѣпшими обставинами житя, мусѣли перейти таку саму пробу, якъ и вы. Компанiсты противились юнiи, не допускали до еѣ заснованя, але майнеры обставали при своимъ и вкôнци побѣдили. Такъ само буде и зъ вами, если вытреваете до кôнця и не попустите свого.

Компанiсты боять ся, що якъ вы зъорганiзуетесь въ юнiю, то будуть мусѣли платити вамъ бôльше. Алежь бо вы заслугуете на бôльшу заплату, бо ваша робота тяжка и небезпечна. Компанiсты не принимають робôтникôвъ до працѣ зъ милосердiя, але длятого, щобы заробити на нихъ грошѣ. Єслижь другй компанiсты, могуть другимъ майнерамъ, що роблять таку саму роботу якъ вы, платити бôльше и ще заробити грошѣ, то чомужь не моглибъ вашй компанiсты, для котрыхъ вы працюете, платити вамъ бôльше якъ дотеперь и при тôмъ заробляти ще грошѣ?

Памятайте, що компанiсты не въ силѣ спинити вашои орґанiзацiи, если лишь будете братись до дѣла розумно. Вы мусите всегда мати передъ ваши-

ми очима добродѣйства юнiи. Такъ якъ рѣчи стоять теперь, ваше положене не дуже вôдбѣгло вôдъ положеня невôльниковъ. Компанiсты платять вамъ, що самѣ хочуть, кажуть вамъ робити, якъ довго имъ ся подобае и т. и. Вы не е своими власными панами; вы не е независимѣ, а що бôльше, компанiсты могуть васъ кождои хвилѣ зъ роботы выкинути и то безъ найменчои причины.

Такъ дальше не повинно бути и не буде, если будете зъорганiзованѣ, если будете належати до юнiи. Тодѣ будете матерiяльно лѣпше стояти и обходитись будуть зъ вами лѣпше.

Що зъ того слѣдуе? Слѣдуе таке, що не треба чекати, ажь ваше положене чудомъ змѣнить ся, але треба кождому зъ васъ взятись до працѣ, до агiтацiи за юнiею. Черезъ се не розумѣемо однакъ, щобъ вы мали ходити по плейзахъ та уряджувати мiтинги, голосити бесѣды и т. и., а черезъ те наражувати себе и свои родины на втрату кавалка хлѣба. Нѣ, вы не робѣть сего. Вмѣсто непотрѣбного шуму та крику, вы агiтуйте мѣжь собою спокôйно, по тиху, порозумѣвайтесь тайно, а тодѣ вже, коли знаете, що васъ е сила, тодѣ раптомъ зôйдѣть всѣ ся на мiтингъ и заложѣть юнiю. Въ сей спосôбъ у васъ вôдразу повстане сила, противъ котрои вашѣ компанiсты нѣчого не порадять.

Тожь до дѣла! Не спѣть, не бôйте ся, не тратьте терпеливости, нѣ надѣѣ, а невдовзѣ поставите на своимъ, заложите собѣ юнiю и выборете такѣ полекшѣ, якѣ вже давно мають майнеры по другихъ плейзахъ.

Що чувати въ свѣтѣ.

Будапештъ. Венгры хотять выбороти собѣ автономiю, себто незалежнôсть вôдъ австрiйского державного уряду, а хотять мати свою окрему державу, сполучену зъ Австрiею на правахъ спôльника. Въ цей часъ венгерскiй парляментъ е занятый выробленемъ новои державнои формы. Користаючи ся цимъ выпадкомъ, венгерскѣ робôтники порѣшили выбороти собѣ въ новôй державѣ загальне, рôвне, безпосередне выборче право зъ тайною подачею голосôвъ. 15-го вересня зъ рана и до самого обѣда маширували робôтники до будынку парляменту и въ той спосôбъ демонстрували за загальне выборче право. То була сильна демонстрацiя. Всѣ фабрики въ цѣлôмъ мѣстѣ замкненѣ, и скрôзь стала робота, бо майже всѣ робôтники знаходили ся на демонстрацiи. Будынокъ парляменту бувъ окруженый сильнымъ кордономъ полiцiи та вôйска.

Не вважаючи на страшенну силу люду, не выникло жадныхъ нарушенъ порядку. Юлiй Юстъ, президентъ парляменту, принявъ усѣ депутацiи и петицiи, въ якихъ робôтники вымагали загального выборчого права. Демонстрацiя робôтниковъ зробила величезне враженѣ. Вона була органiзована соцiялiстами, и всѣ пролетарѣ вôдкликнули ся на покликъ соцiялiстôвъ демонструвати за загальне выборче право. Бôльшь 80 тысячь робôтниковъ зôбрало ся передъ будынкомъ парляменту. Вони спѣвали марселезу и носили червонѣ прапоры.

—

Капштадъ, (на пôвденнôмъ березѣ Африки). Въ нѣмецкôй кольонiи, въ пôвденно-схôдной Африцѣ, Нiґры, племя Герего, повстали противъ своихъ уярмителѣвъ Нѣмцѣвъ. Послане проти нихъ вôйско вони розбили и майже знищили. Вони добре узброенѣ и число повстанцѣвъ що-разъ збôльшуеть ся. 20 го вересня вони вдруге розбили на голову нѣмецке вôйско. Ця остатня побѣда Герего була для Нѣмцѣвъ найтяжшою за весь часъ сеи безславнои вôйны. Нѣмецкiй генералъ Фонъ Трота, котрого брутальне поводжене на вôйнѣ выкликало навѣть у патрiôтовъ Нѣмцѣвъ вôдразу, и котрый знавъ, що вже недовго ему бути голов. начальникомъ, хотѣвъ перше, нѣжь покинути поле своеи безславнои дѣяльности, хочь чимнебудь себе прославити. Вôнъ зробивъ сильный натискъ на повстанцѣвъ, але тѣ цофнули ся, зôбрали ся позаду Нѣмцѣвъ и напали на нихъ. Вôйско было захоплене несподѣвано, и Геего выбили майже всѣхъ. Якъ военну добычу по сѣй битвѣ, Герего дôстали 1000 головъ худобы и 122 возы, наладованѣ зброею и амунiцiею.

—

Берлинъ, 23-го вересня. Холера значно зменшуеть ся. 19 го вересня было занотовано 8 новыхъ выпадкôвъ хоробы, зъ нихъ 1 выпадокъ смерти; 20-го вересня 6 хоробъ и одна смерть; 21-го 5 хоробъ и 3 смерти; 22-го 7 хоробъ и 3 смерти; 23-го 8 хоробъ. 19-го вересня въ Вашiнґтонѣ, въ державнôмъ департаментѣ, одержали вôдъ американьского посла въ Берлинѣ депешу слѣдуючого змѣсту: „Нѣмецкiй урядъ днесь оповѣстивъ, що холера уже стиснута и жаднои епiдемiи (пошести) бôльше нема".

—

Швецiя и Норвеґiя. На скандинавскôмъ пôвостровѣ, въ пôвнôчнôй Европѣ, суть двѣ державы: Швецiя и Норвеґiя. До остатного часу вони були сполученѣ въ одну, и шведскiй король бувъ такожь и норвежскимъ. Але Шведы, яко сильнѣйша нацiя, чинили Норвежцямъ часто кривды и утиски. Часто выникали непорозумѣня, котрѣ остатными часами зайшли такъ далеко, що Норвежцѣ рѣшили выбороти собѣ самостôйнôсть. Депутаты норвежского народу прийшли въ Стокгольмъ (головне мѣсто Швецiи), и высловили королеви волю народа. По довгихъ переговорахъ Шведы згодили ся на самостôйнôсть Норвежцѣвъ. Зложили зъ представникôвъ обохъ народôвъ комiтетъ, котрый мае розвязати питане, на якихъ умовахъ Норвежцѣ вôддѣляють ся вôдъ Шведôвъ. Въ цѣмъ комiтетѣ не завжды приходить до згоды, особливо, коли пôднимаеть ся питане про кордонъ (границю), або про державнѣ довги Швецiи, частину котрыхъ мусить взяти на себе Норвеґiя. Черезъ те боять ся, що межи цими двома братскими по походженю народами, дôйде до вôйны. Звычайно, така вôйна була бы дуже корысна для шведского короля, бо Швецiя е держава сильнѣйша вôдъ Норвеґiи, и по вôйнѣ шведскiй король опять зôставъ ся бы надовго норвежскимъ королемъ. Отже шведска партiя соцiялiстôвъ (робôтнича партiя) заявила 21-го вересня, що вôйна не тôлько не корысна, а навпаки булабъ дуже шкôдлива для шведского народу, и що вони не хочуть вôйны. Якже урядъ, не вважаючи на ихъ заяву, почне вôйну, то соцiялiсты загрожують загальнымъ страйкомъ.

Заворушеня въ Росiи.

Союзъ всѣхъ революцiйныхъ орґанiзацiй ухваливъ оголосити манiфестъ царя яко „безличну провокацiю всѣхъ народôвъ Росiи" и безпроволочно змобiлiзувати всѣ революцiйнѣ круги до насильнои борбы зъ царатомъ.

Мѣска дума въ Москвѣ ухвалила резолюцiю, въ котрôй узнае высоке значѣне установленя державнои думы, якъ першого кроку до участи суспôльности въ законодавствѣ и державнôй адмiнiстрацiи, але рôвночасно дае выразъ переконаню, що намѣры царя можуть бути здѣйсненѣ лише наданемъ свободы слова, пресы, права зборôвъ и ненарушимости особъ. Заповѣджене въ манiфестѣ розширене думы уважае резолюцiя за одиноку можнôсть успокоеня краю, але се розширене мусить бути оперте на загальнôмъ правѣ голосованя. Головѣ мѣскои думы поручено, щобы резолюцiю подавъ до царя.

Выборы до державнои думы будуть въ цѣлôй Росiи розписанѣ на оденъ день, такъ щобы унеможливити нагромаджене бôльшого числа агiтаторôвъ въ однôмъ мѣсци выборчôмъ.

Въ Митавѣ въ касарни резервiстôвъ полевои артилерiи знайдено цѣлый маґазинъ революцiйныхъ вôдозвъ и касу призначену на резолюцiйну пропаґанду въ вôйску. Богато резервiстôвъ арештовано. Осѣннѣ маневры резервiстôвъ вôдкликано, бо правительство боѣть ся дати карабiны въ руки резервiстôвъ. До Москвы прийшло звышь 1000 хлопскихъ родинъ, бо зъ причины неурожаю грозить имъ голодъ. Правительство потерпае, що дальшiй наплывъ хлопôвъ до мѣста выкличе заворушеня.

Въ Тифлѣсѣ кинено бомбу, котра знищила оденъ дôмъ, 10 осôбъ и двохъ полiцаѣвъ убила, богато осôбъ покалѣчила.

Найвысшiй судъ военный вôдкинувъ вôдкликъ Прокопа, убiйця офiцара жандармôвъ Крамаренка, вôдъ выроку смерти, выданого военнымъ судомъ.

Въ Кутаисѣ вояки замордували передъ фронтомъ свого полковника Сѣдецкого. Въ Митавѣ революцiонеры замордували судiю Вайнберґа, котрый дуже строго судивъ всякихъ ворохобникôвъ.

На 29 ой верствѣ вôдъ Радомя революцiонеры высадили въ воздухъ зелѣзничiй мôстъ. Комунiкацiя перервана, рухъ поѣздôвъ здержано.

Товпа зъ кôлькасотъ людей вдерла ся до арсеналу въ Митавѣ, убила трехъ вартôвникôвъ и розграбила оруже и амунiцiю. Забрано до 2000 карабинôвъ и кôльканайцять пакъ патронôвъ. Напастники узброенѣ перемашеровали и скрыли ся въ лѣсахъ. Зъ сусѣдныхъ мѣстъ вôзвано вôйско. Въ цѣлôмъ надбалтiйскôмъ краю може выбухнути оружне повстане. Аґiтацiя сильна.

Нѣмецку границю перейшло 26 росiйскихъ воякôвъ пôдъ командою офiцира. Дезертиры спродали оруже и унiформы и розôйшли ся по Нѣмеччинѣ.

Въ Збировѣ вôдбувъ ся конґресъ робôтникôвъ делеґатôвъ зъ рôжныхъ мѣстъ „королѣвства". Вôйско окружило делеґатôвъ, ждало на конець нарадъ. Коли по нарадѣ робôтники розпочали походъ, пѣхота дала сальву а козаки ударили шаблями на робôтникôвъ. Двохъ робôтникôвъ убито, 48 ранено тяжко, а велике число легко. Арештовано 438 учасникôвъ походу и погнано ихъ пѣшки до Пйотркова.

Въ варшавскôмъ округѣ военнôмъ 10 офiцирôвъ и 24 пôдофiцерôвъ якѣ заявили, що не поѣдуть до Манджурiи, засуджено на смерть, але выроку не выконано, бо призначена на се компанiя не хотѣла стрѣляти.

Въ мешканю одной жѣнки въ Вильнѣ знайдено складъ ножôвъ, револьверôвъ, штилетôвъ и проклямацiи „Бунду". Кôлька осôбъ арештовано.

Въ Курляндiи хлопы здемолювали 22 громадскихъ урядôвъ, знищили лiсты покликаныхъ резервiстôвъ и зрабовали скарбоннѣ грошѣ. Въ Инфлянтахъ хлопы нищать паньскѣ дворы. 3 панôвъ замордовано.

—

Тифлiсъ, 18. вересня. Генералъ Ширинкинъ дôставъ вôдъ адмiнiстрацiи мѣдяныхъ копаленъ Сименса, въ Елисаветпольскôй губернiи, телеграму, якою его просять о найскорше присланье вôйска, щобы боронити робôтникôвъ и будынки вôдъ Татарôвъ. Вонибъ и самѣ зумѣли боронити себе, але мѣсцева адмiнiстрацiя заборонила имъ зброити ся.

Татары напали 5 возôвъ въ Вôрменами, що тѣкали зъ Шушѣ. Мущинъ перебили, а жѣнокъ позабирали собѣ.

Двѣ тысячѣ Татаръ напали на почтовый потягъ, але вчасно пôдоспѣвше вôйско вôдбило ихъ атакъ. Много Татаръ зôстало ся побитыми и поранеными.

Зъ Баку доносять, що тамъ цѣлкомъ розруйнували нафтянѣ фабрыки двайцяти одной нафтяной компанiи и тринайцяти приватныхъ властителѣвъ. Крôмъ того, Компанiя въ Баку мае 3-тю частину своихъ фабрыкъ розбитою, а Нобель Ко. и Дорнъ Ко. позбавили ся вôдъ 40 до 50 процентôвъ своихъ нафтяныхъ фабрыкъ. Изъ всѣхъ же фабрыкъ Ротшильда, найбогатшого зъ усѣхъ кавказкихъ нафтопромысловцѣвъ, лишила ся тôлько одна цѣлою.

Фотоженъ (керасiнъ) страшенно здорожѣвъ по всѣй Росiи. Закавкаскѣ та Закаспiйскѣ залѣзницѣ, що вживали нафту, яко горючiй матерiялъ, зупинили рухъ, бо нема нѣ нафты нѣ угля нѣ дровъ. Заразъ имъ бракуе 6 мiлiонôвъ пудôвъ нафгы. Щобы запобѣгти цему, мiнiстеръ комунiкацiй выклопотавъ дозволене уряду привозити англiйскiй уголь безъ жадного цла.

Въ Лондонъ доносять зъ Баку, що тамъ е безнадѣйный станъ. Татары руйнують нафтянѣ фабрыки, котрѣ ще лишили ся цѣлыми. Хто пробуе имъ перешкаджати хоть словомъ, того вони заразъ же убиваютъ.

Зъ Одесы вôдпроваджено пароплавомъ черезъ Чорне море на Закавказе 3.000 душь вôйска и 8 гарматъ. Вслѣдъ зъ тыми посилають еще.

Варшава, 18. Тутъ положене заразъ е далеко гôрше, нѣжь было въ найгôршѣ дни старои „полiцiйнои методы". Що ночи арештують багато людей, котрыхъ полiцiя вважае за полiтично пôдозрѣлыхъ. Всѣ вязницѣ и фортецы (цитаделѣ) переповненѣ полiтичными вязнями, якихъ уже увязнено до цего часу майже 12 тысячь душь.

Пекарѣ та робôтники водопроводу и газовои фабрыки протестують проти вчинкôвъ уряду и загрожують застрайкувати, черезъ що мѣсто не матиме нѣ хлѣба, нѣ воды, нѣ свѣтла. Губернаторъ сказавъ, що коли вони застрайкують, то всѣ дôстануть ся до вязницѣ.

К 159

Лондонъ, 23. Тутъ зъ Петербурга доносять, що генералъ-губернаторъ Фiнляндiи, князь Оболеньскiй, котрый заступивъ убитого революцiонеромъ, Бобрикова, подавъ резиґнацiю. Ранѣшь Оболенскiй бувъ губернаторомъ въ Харковѣ, де революцiонеры сказали его на смерть за нелюдско-жорстоке поводжене зъ селянами пôдчасъ селяньскихъ розрухôвъ. Вырокъ смерти выконати революцiонерамъ не удалось, и вôнъ зôставъ ся тôлько пораненый. Потôмъ вôнъ бувъ назначеный генераломъ-губернаторомъ въ Фiнляндiю. Зъ того часу ему часто загрожували смертiю. А декôлька день тому назадъ вôнъ одержавъ вôдъ фiнляндскихъ революцiонерôвъ повѣдомлене, що его сказали на смерть за те, що вôнъ зъ помочею вôйска розôгнавъ мирне зôбране 700 делегатôвъ зъ усѣхъ частинъ Фiнляндiи, котрѣ обговорювали сучасне полiтичне положене въ Росiи.

По вôйнѣ.

Японцѣ пôднимають зъ воды потопленѣ росiйскѣ кораблѣ и вôдсилають ихъ до Сасебо, де ихъ будуть справляти. Уже пôдняли кружлякъ „Варягъ", въ корейскôмъ портѣ Чемульпо и 2 боевѣ кораблѣ „Пересвѣтъ" и „Ретвизанъ" въ Портъ-Артурѣ.

Вiкторiя, Б. К. 22-го вересня. Тутъ прийшовъ пароплавъ „Iйо" и принѣсъ вѣсти про заворушеня въ Японѣ. Вѣсти про заворушеня були сильно цензурованѣ японьскимъ урядомъ. Въ дѣйсности заворушеня були далеко сильнѣйшѣ. Въ Токiо було убито 50 душь, а многѣ пораненѣ.

На „Iйо" прибувъ тутъ Карагiра, редакторъ „Йороцу", закрытои урядомъ часописи за те, що въ нѣй були надрукованѣ малюнки проти барона Комуры. Карагiра сказавъ, що въ Японѣ люде настроенѣ суть страшно ворожо проти Комуры, и що коли Комура приѣде до краю, то безперечно, що его убьють. Декѣ зъ тихъ малюнкôвъ представляють Комуру зъ петлею на шиѣ, а другѣ Самурая, котрый дае Комурѣ нôжь для хакакiрѣ (японьскiй спосôбъ вôдбирати собѣ жите).

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головный председатель — КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N. J.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-председатель.........С. Митренко, Olyphant, Pa.
Заст. секретаря........Иос. Кульчицкій, Baltimore, Md.
Заст. касіера.............А. Янковичь, Mc Adoo, Pa.

Радні:
А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій..............Trauger, Pa.
К. Кобанъ..................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока.................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.
Ив. Сенько.................Jessup, Pa.

Ихъ заступники:
Ив. Посипанко..............Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій...........Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:
О. А. Улицкій............Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій.......McKees Rocks, Pa.
Ив. Боргачь..............Mt. Carmel, Pa.

Головный організаторъ:
о. Н. Подгорецкій Box 543, South Fork, Pa

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ васъ є 10 до 15 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному председателеви Konst. Kyrczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшій поясненя и пришле потрѣбнй р[illegible] и.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

СТЕФАНЪ ПАКАНИЧЬ, членъ Р. Н. Союза, вôд. 6, зôставъ убитый 9-го Септ. б. р, Небôщикъ походивъ зъ Угорщины, села Чумагфалва, Мараморошь стол.

ДМИТРО ЖЕРЕБНЫЙ, членъ Р. Н. Союза, вôд, 33 Northampton, Pa., убитый въ роботѣ дня 16-го Септембра б. р. Небôщикъ походивъ зъ Галичины, села Туриньско, пов. Сянôкъ.

Вѣчная память!

Ч. 661. **КВІТЪ** $300.00 на триста доларôвъ, котрй п. Михайло Пецухъ отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Аннѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

McAdoo, Pa., ... 1905.

Михайло Пецухъ.
Юрко Ґерлякъ, свѣдокъ,
Иванъ Пухиръ, председат.,
Дмитро Капѣтула, секрет.

Перестали бути членами Р. Н Союза.

В. 2. Бабушь Михаилъ
Мадзелянъ Теодоръ
В. 6. Бошко Еліяшь
Бабичь Юрко
Паканичь Стефанъ
В. 19. Долиньскій Михаилъ
В. 20. Маршалокъ Иванъ
Ґратъ Иванъ
Грицко Михаилъ
В. 25. Цѣцѣло Лешко
Цюрканичь Павло
В. 26. Вельґошь Яцко
Боцьо Стефанъ
В. 33. Жеребный Дмитро
В. 35. Залепа Юрко
Марцивюкъ Томко
В. 41. Криницкій Василь
Бабушь Михаилъ
В. 46. [illegible] Головчакъ
Побутуцкій Миколай
В. 72. Бурякъ Осифъ
В. 80. Павликъ Петро
Манинацъ Андрей
Галусъ Петро
Форосъ Юрій
В. 85. Муринъ Иванъ
Марусипъ Кукінда Яношь
Симута Олекса
Грицишинъ Михаилъ
Должицкій Михаилъ
Лопушаньскій Теодоръ
Маковскій Иванъ
В. 99. Левицкій Олекса
В. 107. Ориничь Антôнъ
В. 113. Митерна Осифъ
В. 117. Онишкôвъ Никола

Въ той рубрицѣ будемо подавати имена всѣхъ, хто выступивъ зъ Р. Н. Союза, умеръ або зôставъ вымазаный въ наслѣдокъ неплаченя припадаючихъ на него вкладокъ.

ПП. секретарѣ Союза зволять подавати намъ докладно, пôсля каждого мітингу, имена тихъ, котрй перестали бути членами Р. Н. Союза.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ЧИТАЙТЕ, БО ДУЖЕ ВАЖНЕ!

Братство св. Йоана Хрестителя, вôддѣлъ Союза 50, въ Desloge, Mo., дає до вѣдомости всѣмъ Русинамъ въ Desloge, St. Francois, Bonne Terre и Owl Creek, Mo., що на рôчнôмъ мітинґу 1-го Октобра буде ся принимати новыхъ членôвъ безъ вступного и до братства и до Р. Н. Союза. Отже братя Русины маєте добрый часъ забезпечити ся. Не одтягайте щоразъ дальше, бо въ такôй роботѣ якъ мы маємо, повиненъ кождый Русинъ бути на осторожности. Вже часъ опамятати ся. Притягайте оденъ другого до нашои организаціи Р. Н. Союза. Такожь повѣдомляємо членôвъ нашого братства, що котрый не прийде на рôчный мітинґъ 1-го Октобра, заплатить 50 центовъ кары, а урядникъ 1 доляра.

Вôдъ Уряду Братства.
Василь Цюра, председатель,
Теодоръ Ревакъ, секретарь.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

товариства „Зорѣ“ вôдбуде ся въ Суботу дня 14-го Октобра 1905 о годинѣ 8 ôй вечерь у Liberty Hall, 257—259 E. Houston Str., New York. На тôмъ мітинґу вôдбуде ся рôчный обрахунокъ касы товариства, буде ся выбырати новый урядъ, ухвалювати новй справы, и принимати новыхъ членôвъ до товариства „Зорѣ“ и до Р. Н. Союза безъ вступного. Просимо, щобы кождый членъ товариства не тôлько самъ прийшовъ на сей мітинґъ, але щобы припровадивъ зô собою бодай одного свого приятеля, що еще не належить до товариства анѣ до Р. Н. Союза. Братя Русины, горнѣть ся до купы, нехай не буде анѣ одного мѣжъ нами хто не належавъ бы до нашого товариства. Наше товариство въ разѣ слабости платить $3.50 тыжнево бенефітъ за 30 цнт. на мѣсяць, а Союзъ платить 600 доларôвъ за 70 цнт. мѣсячного. Тожь незабудьте Братя прибути на той рôчный мітинґъ, а безъ вступного можете бути приняти до нашого товариства и до Союза. — Комітетъ:

Михаилъ Тарнавскій, пред.,
Андрей Корпанъ, касіеръ,
Йосифъ Шкрибайло, секр.

ТОВАРИСТВО

„Запорожска Сѣчь“ въ Ню Йорку, вôдд. 117 Р. Н. Союза, буде принимати новыхъ членôвъ до товариства и до Руск. Н. Союза безъ вступного въ мѣсяцю Октобру черезъ цѣлый мѣсяць. Мітинги вôдбувають ся що мѣсяця въ першу суботу по 15-ôмъ. Просимо всѣхъ Русинôвъ зъ околицѣ Ню Йорку, котрй ще не належать до жадного организаціи, приступити громадно до нашого товариства и до Р. Н. Союза. Наше тов. выплачує 3 дол. тыжневого бенефіту пôдчасъ слабости за 30 цнт. на мѣсяць, а Р. Н. Союзъ 600 дол. посмертного за 70 цнт. мѣсячного. Прошу васъ дорогй братя, памятайте на смутну годину, бо не знаєте коли и яка доля кого чекає; чоловѣкъ нынѣ жиє а завтра въ земли гниє. Въ котру сторону пôди все иншу новину чути. Неодного Русина убило при роботѣ або и такъ померъ а потôмъ не було єго за що похоронити, бо не належавъ до жадной организаціи, такъ що други складали ся на умершого; чи то не встыдно для насъ? Неодного покалѣчило при роботѣ и зôставъ ся безъ руки або ноги. Боже, не дай такихъ припадкôвъ. А памятайте, що Р. Н. Союзъ выплачує не лишь посмертне, але такожь въ разѣ калѣцтва. Упоминаю васъ, дорогй братя, еще разъ, нехай нѣхто зъ васъ не вôдкладає зъ дня на день, бо дуже часто нещастя трафляють ся. Неоденъ говорить: Е, я єще маю часъ; другій радъ бы приступити, але нема го кому на тую дорогу навести; а не вôдъ одного чувъ ємъ, що каже: О, я волю тй грошѣ пропити а нѣжь маю тамъ платити, я маю свою организацію. Але не дай Боже, якъ загляне коло него остатня година, що має зъ тимъ свѣтомъ розстати ся, а лишає жену и дѣти дрôбненькй, тогды то єго власна организаціи не хотѣла бы похоронити, тогды то єго организація не заопѣкувала бы ся єго женою и дѣтьми, тогды певно вôнъ спôмне за правдиву организацію, за товариство и за Р. Н. Союзъ, але уже буде за пôзно. Єще разъ вôдзываю ся до васъ, дорогй братя Русины, не вôдкладайте свôй часъ на дальше, а лихй свои замыслы покиньте, бо коли будемо мали часъ до организаціи приступити, якъ будемо въ гробѣ гнити? А, братя, тогды буде за пôзно. Приступайте громадно до нашого товариства, а мы васъ приймемо. Любѣмъ ся взаимно и руки собѣ подаймо. Мітинґи вôдбувають ся въ кожду Суботу по 15-ôмъ пôдъ ч. 46 Avenue A въ Ню Йорку.

С. Смолякъ, секретарь.

ПОВѢДОМЛЕНЄ

зъ Лансфордъ, Па. вôдъ бр. Пресв. Богородицѣ, вôдд. Союза 16.

Даю до вѣдомости всѣмъ членамъ, котрй принадлежать до нашого вôддѣлу, що разъ въ мѣсяци въ остатню Недѣлю утримуємо мітинґъ. Най ся кождый усилує па той часъ свôй довгъ заплатити и то власноручно; а не черезъ другихъ членôвъ, а тотй члены, що суть по иншихъ плейзахъ, най посылають свои мѣсячнй вкладки на адресу братства.

УВАГА: Члены, котрй платять свôй довгъ черезъ другихъ, най ся нѣколи не сподѣють, що они порядочно мають заплачено, бо грошѣ оденъ вôдъ другого вôдбере, а на мітинґу не заплатить або нѣякъ не прийде, и у тôмъ есть змылка; а хто тому винуватый? Самй члены, а не урядники мѣсцевй. Черезъ те неразъ члены зôстають вымазанй такъ зъ братства якъ и зъ Р. Н. Союза. Напоминаю разъ на завсе, абы свои повинности выплачувати власноручно.

Адреса братства:
Юліянъ Сидорякъ, секретарь,
P. O. Box 512,
LANSFORD, PA.

БРАТСТВО

св. Йоана Крестителя, вôд. Р. Н. Союза въ Сіморъ, Конн. вôдбуло рôчный мітингъ дня 26-го Августа 1905. На тôмъ мітингу выбрано слѣдуючій новый урядъ: Иванъ Венцко, председатель; Теод. Ковтко, заступ. предс.; Семенъ Вислоцкій, секретарь; Григорій Карлякъ, заст. секр.; Николай Смій, касіеръ; Иронъ Горбаль, заст. касіера; Теод. Дзядикъ и Иванъ Вирхняньскій, надзирателѣ хорыхъ; Теодоръ Ковтко и Теодоръ Дзядикъ, контрольна комісія; Петро Ясѣнчакъ, дверникъ. На тôмъ рôчнôмъ мітингу наше братство ухвалило принимати новыхъ членôвъ черезъ два мѣсяцѣ: Септемберъ и Октоберъ за половину вступного. Слѣдуючій мітингъ вôдбуде ся дня 30-го Септембра. Отже є добра спосôбнôсть для тихъ нашихъ Русинôвъ, котрй мешкають въ Сіморъ а єще не належать до того братства. Въ насъ мітинги вôдбувають ся въ остатню Суботу въ мѣсяцю на Third St. въ нѣмецкôй гали, о годинѣ 7-ôй вечеромъ.

Симеонъ Вислоцкій, секретарь.

— ПРОШУ членів братства сьв. Володимира в Ню Йорку, щоби при кінци сего місяця Сентембра, перед першим в Суботу, зійшли ся на мітинг, а котрий не прийде, то підпаде карі.

Уряд братства сьв. Володимира в Ню Йорку.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює бр. сьв. Андрея Первозв., в Союзї відділ 66, в Ню Йорку на горі міста, в Суботу 7-го Октобра б. р., в гали п. Михалика, 1341 Ave. A. Початок о годині 7 ій вечер. Вступ 25 центів від особи. Просимо нюйорских і доохресних Русинів взяти численну участь в забаві з нами. За щиро-руску забаву ручить Комітет:

Іван Лазорчик, предсідат.,
Григорій Пиртко, касиер,
Андрій Павлик, секретар,
413 E. 72-nd Str.,
NEW YORK, N. Y.

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

Тов. „Запорожска Сѣчь“ въ Ню Йорку, вôдд. 117 Р. Н. Союза, устроює БАЛЬ въ суботу, дня 28 жовтня, 1905, въ Ліберти Гали, пôдъ ч. 256—258, Houston Str., на котрый запрашаємо сердечно всѣхъ чесныхъ Русинôвъ прибути. Початокъ балю о год. 7-ôй вечеромъ. Вступъ вôдъ особы 25 цнт. За добру музику ручить

КОМІТЕТЪ
Данило Галицкій, председат.,
Михайло Ханачѣвскій, касіеръ,
Симеонъ Смолякъ, секретарь.

БАЛЬ, БАЛЬ! Нечуваний Баль!

Чи чуєте? Нечуваний! Бо той баль устроюють славні читальняники з Мікіскракс і Питсбурґ.

Баль буде 23-го Октобра с. р. в новій гали в McKees Rocks, Pa., там де був баль славний братства св. Димитрія.

Просимо всіх наших приятелів.
Мих. Турковский, Ізидор Костюк, Євтихій Бодак, Іван Баґан, Павло Каршневич, Мих. Попіль.

БАЛЬ!

Дня 7-го Октобра с. р. вôдбуде ся въ нѣмецкôй гали на другôй улици на дохôдъ гр. кат. рускои церкви св. Йоана Крестителя въ Монесенъ, Па. Великій Баль. Запрашаємо всѣхъ чесныхъ Русинôвъ и Русинки. Музыка буде дуже добра. Початокъ балю о годинѣ 2-ôй пополудни. Вступъ для мущинъ 50 цнт. Для дѣвчатъ и женъ вступъ вольный.

КОМІТЕТЪ:
Александеръ Горощакъ, предс.,
Даніилъ Федорчакъ, секрет.,
Максимъ Крейницкій, касіеръ.

ПОСВЯЧЕНЄ

новозбудованои церкви въ Peekskill, N. Y. вôдбуде ся дня 15. Октобра, 1905 о годинѣ 10.30 рано. На се посвячене запрошуємо усѣ славнй брацтва зъ околицѣ и усѣхъ Русинôвъ та Русинки. Гостей приймемо радо.

За Раду Церковну:
Михаилъ Снайдеръ, предс.,
Андрѣй Лукачко, секретарь.

На Руску Бурсу жертви.

1) На весілю п. Василя Гребіник з п. Оленою Борошович дня 31 Августа в Derbp, Conn. зложили по $1.00: о. А. Улицкий, Із. Борошович; $1.25: Ів. Ґреґор; по 50 цнт.: Олена Крейницка, Катерина Ґерич, Василь Гребіник, Алексей Горбаль; по 25 цнт.: Тимко Ціркот, Віктор Гнатик, Іван Маджік, Текля Качмар, Настя Хомкович, Стефан Федорак, Филип Ярош, Мих. Майхрич, П. Курила, Филип Студннт, Андрей Брухаль, Стефан Беній, Ал. Хомкович; разом $8.50, а до того п. Алекс. Горбаль додав 50 ц. за тікет, то разом $9.00. Паньству молодил і гостям многая літа! Дай Боже таких весіль як найбільше.

2) На хрестинах у п. Алексія Ціркота в McAdoo, Pa. зібрав чесний Димитрій Капітула дня 3 Септембра $2.46. Дай Боже здоровя охрещеному, родичам єго, гостям і калєкторови.

3) Товариство Руских Патріотів в Philadelphia, Pa. за Септембер $1.25. Спаси-Біг!

о. Іван Велигорский, секретар,
112 Beaver Str.,
NEW BRITAIN, CONN.

Вôдозва.

Взываєся всѣхъ пп. секретарѣвъ „Союза“, котрй ще не заплатили за календарѣ зъ 1905 р., щобы сейчасъ пôслали належитôсть за розпроданй календарѣ на адресу Rev. N. Strutynsky, Box 375, Olyphant, Pa. Нерозпроданй календарѣ просимъ поки-що еще переховати у себе и не вôдсылати, поки не дасть ся знати о тôмъ въ „Свободѣ“.

Вôдъ головного Уряду „Р. Н. С“.
К. Кирчôвъ председатель.
С. Ядловскій секретарь.

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

ДЕ ЄСТЬ?

Анна Сеґінь, з Грозьови Старої, пов. Самбір, Галичина; має здержоватись десь в Филаделфії, Па. Хто о ній знає, або она сама — най подасть адресу до
Д. Кіра, Ohio Valley Bank,
ALLEGHENY, PA.

ДЕ Є?

Я Настя Пецухъ глядаю мого мужа. Пôшовъ до Америки вже 5 лѣтъ тому и не писавъ до мене до краю, тожь я взяла ся сама и пôшла за нимъ до Америки а двоє дѣтей лишила у старôмъ краю. Теперь тутъ служу, щобымъ могла даякъ живити дѣти, але його еще не найшламъ. Рôкъ тому назадъ робивъ десъ въ Ансоніи, Конн. Хто бы о нѣмъ знавъ або вôнъ самъ, най зволить ся обôзвати до мене на адресъ:
Nasta Piecuch,
LODI, N. J., Bergen Co.

ПОШУКУЄ ПОСАДЫ

Петро Кириловъ, дякоучитель, бувшій черезъ 2 роки въ пѣвческôмъ заведеню въ Перемышли, нагороджений добрымъ свѣдоцтвомъ; родомъ зъ Михалевичь, повѣта Дрогобыцкого, безженный. Маѣ повный мужескій голосъ. Адресъ:
Петро Кириловъ,
721 New Market Str., 3d door,
PHILADELPHIA, PA.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Вересень.

28	Ч.	Никиты, Фільотея
29	П.	Евфиміи, Людмилы
30	С.	Софіи, Вѣр., Над. и Л.
1	Н.	Жовтень. 15. по Сош. Еви.
2	П.	Трофима
3	В.	Евстахія, Татіяны
4	С.	Кодрата, Ипатія

— ОГОНЬ знищивъ въ селѣ Тауровѣ, бережаньского повѣта, Галичина, дня 27-го серпня около 50 загородъ господарскихъ, церкву и всѣ будинки парохіяльнй. Въ огни згорѣло 15 штукъ худобы попôвскои. Другого дня по тôмъ тую околицю навѣстивъ страшный градъ, що выбивъ до тла що ся знаходило на полю.

— РОБОТА въ Chicago, Ill. тыми часами йде добре. Хто не мае роботы, може приѣхати, а роботу достане. Фабрикъ тутъ есть много и робôтъ рôжныхъ досыть. Платня лѣпша якъ на иншихъ плейзахъ; тôлько тутъ мало Русинôвъ, а по найбôльшôй части самй Поляки, Словаки и иншй народности.

П. Дунавичь.

— ВЪ Стюартборнъ, Канада, помимо того, що тутъ суть два жидôвскй сторы, знаный рускій патріотъ п. Вахна буде побôльшати звôй; жиды кажуть ся, що до нихъ идуть тôлько хрунѣ.

— СЕГО мѣсяця почала выходити у Львовѣ, въ Галичинѣ, нова щомѣсячна часопись „Самостійна Україна“, органъ Украиньскои Народнои Партіи. Передплата на рôкъ 3 доляры. Адреса: Львôвъ, улиця Баторія ч. 24. Часопись выдаеть ся передовсѣмъ для російскихъ Украинцѣвъ, отже мусить „шварцуватись“ и тому цѣна еѣ така высока.

— РУСКИМЪ кандидатомъ на посла до рады державнои зъ 5-ои куріи, округа Станиславôвъ, Рогатинъ, Пôдгайцѣ, Товмачь, Бучачь є п. В. Будзыновскій, редакторъ галицкои „Свободи“. Кандидатомъ зъ польскои стороны є Кречуновичь, дѣдичь зъ Болшовець, звѣсный лупій, що здеръ 19,200 коронъ зъ рускихъ хлопôвъ за мито, яке ему зовсѣмъ не належить ся.

— НАУКА англійскои мовы для дѣвчатъ и хлопцѣвъ почне ся дня 2-го Октобра 1905, пôдъ числомъ 712 Вестъ Лакована въ Скрентонъ, Па. Наука буде вôдбуватись вечерами, въ Понедѣлокъ и Пятницю кождого тыжня, а буде починатись о 8-ôй годинѣ вечеръ. Вступъ всякому вольный.

Надôслане.

Зъ Cleelum, Wash.

Въ 26 ôмъ числѣ „Свѣта“ було мѣжь иншими написано, що я выступивъ зъ братства въ Wilkenson и виненъ сему братству суму $4.25. Хочу сю справу пояснити, щобы опôсля хто не подумавъ, що я справдѣ Богъ зна якій чоловѣкъ, що кривдить братства.

1902 р. прийшовъ я зъ Ansonia, Conn. до стейту Вашінґтонъ, до мого стрыка. Въ Ансоніи належавъ я до бр. св. Петра и Павла, що стоить въ Союзѣ, але зъ стейту Вашінґтонъ до Connecticut дуже далеко и менѣ не на руку було мешкати въ Вашінґтонѣ а посылати мѣсячне до Ансоніи, тому приѣхавши до Wilkenson и заставши тутъ руске братство, я вступивъ до него и навить бувъ секретаремъ того братства черезъ два роки. Якъ секретарь, працювавъ я безплатно та ще неразъ и розхôдъ мавъ пишучи до Правленія, але не рахувавъ се братству, а теперь дôставъ емъ таку заплату, що оголошено мене публично, такъ якъ бы я братство обкравъ. Що я виненъ тихъ $4.25 сего не перечу, анѣ не запираю, анѣ не кажу, що не вôддамъ, але чи то гарно публиковати чоловѣка, котрого ся нѣколи не знало анѣ не видѣло и не довѣдувавши ся о причинѣ, длячого такъ ся стало. Не досить на тôмъ, але „Свѣтъ“ ще остерѣгае другій орґанізаціи, шобы такихъ людей якъ я мѣжь себе непринимали! Чи то гарно? Тажь я хочьбы и не заплативъ того довгу до касы братскои, то и такъ не булобы братству великои кривды, божъ я плативъ грошѣ довшій часъ до братства, а теперь, коли я выступивъ — они зôстали въ братскôй касѣ. Чижь то може крадѣжь, щобы ажь другихъ остерѣгати? Чувъ я, що въ рахунках „Общества“ знайшла ся троха бôльша змылка якъ на $4.25 а прецѣнь нѣхто про тое не кричавъ, а мене за марныхъ пару долярôвъ выпубликовали.

Хочу еще сказати якъ то ся стало, що я завинивъ Вилкенсоньскому братству тй грошѣ. Одного мѣсяця не було мітингу, бо предсѣдатель бувъ на конвенціи за делегата. Дальше, мітинги вôдбувалися всегда у Wilkenson, а я мешкавъ у Melmont, вôддаленôмъ о 8 англійскихъ миль вôдъ Wilkenson. Тренъ въ Недѣлю не иде, а если я черезъ цѣлу нôчь працювавъ, то менѣ не зô смакомъ було махати на мітингъ 8 миль пѣхотою. Отже тому я не бувъ на мітингу и не заплативъ свого довгу, а на другôмъ мітингу сказавъ я предсѣдателеви, що до того братства бôльше належати не буду. На тое вôдповѣвъ предсѣдатель, щобы и заплативъ свôй довгъ, а я сказавъ, щобы ся не бояли, бо я свôй довгъ выплачу до цента и певно бувъ бымъ вже заплативъ, еслибъ бувъ не мусѣвъ перенестись на другій плейзъ.

Ось и цѣла справа зъ моимъ довгомъ.

А теперь прошу васъ, братя читателѣ, не берѣть менѣ за зле, що такою справою забираю мѣсце въ „Свободѣ“. Не писавъ бы я, еслибъ ся справа не тичилась загалу, але що „Свѣтъ“ перестерѣгае всѣ орґанізаціи передъ такими людьми якъ я, то я хотѣвъ, щобъ вы знали якъ ся справа мае и осудили чи мене треба выстерѣгатись або нѣ. Здае ся, що „Свѣтови“ не такъ ходило о мôй довгъ, якъ о мою допись, що була въ „Свободѣ“ и тому хотѣвъ менѣ причепити таку латку.

Дим. Китчакъ.

НАДÔСЛАНЕ.

Гостина и любовь!

Єсли я люблю тебе, не учиню тобѣ нѣчого злого, не буду въ жаденъ спосôбъ тебе плюгавити, не буду нѣчого чинити, щобъ твое щасте и миръ псути, не принесу тобѣ непріемного тягару и не зроблю тебе пянымъ. А не люблю тебе, не хочу тебе въ сѣти ловити! Чи то правда? Здаесь, що такъ мало бы бути, але справдѣ такъ не дѣесь! Сходять ся два або бôльше людей, гостять ся, а котрый есть слабои волѣ, то хочь противный піятицѣ, не може прозьбѣ вôдмовити, ну и упе ся; а сли те саме ще ся повторить, то самй найлѣпшй его товаришѣ оголосять его піякомъ, а тодѣ такій чоловѣкъ хочь якъ бы берѣгъ и за роки поборювавъ себе, щобы не бути пянымъ, таки та назва не загине. Вôнъ зôстае тымъ самымъ у декого ажь до смерти. Але чи то по братерски? Чи то може зъ любви? Най бы такои и не було!

Пригадую собѣ, якъ два приятелѣ навѣдовали оденъ другого и, розумѣесь, присмакôвъ якъ алкоголю було plenty, жартôвъ и смѣхôвъ too much и оденъ другого пôзнававъ що-разъ то лѣпше. Казали: мы люде культурнй! Интеліґенція! Патріоты! Ажь въ коротцѣ бачу въ газетѣ всьо то вымовлене публично. Чому?

Бôльшôсть насъ не почувае голоду и холоду у людей жадаючихъ помочи, — а радше такого здерли бы, а богатому дали.

Добре було бы декому знати, якъ сторожь при однôй брамѣ у Москвѣ пôдчасъ великои зимы кинувъ свôй overcoat на пôвъ голого бѣдака.

На кôмъ шапка горить?

Preceptor K.

Всячина.

ГОЛОДЪ ВЪ РОСІИ.

Сего року неурожай навѣстивъ 26 россійскихъ ґуберній. Найбôльше потерпѣли шпихлѣрѣ центральнои Росіи въ ґуберніяхъ казаньскôй и тульскôй, де въ деякихъ мѣсцяхъ не зôбрано дослôвно нѣчого. Троха лучше, однакъ таки дуже зле выпали жнива въ ґуберніяхъ: вятскôй, самарскôй, саратôвскôй, тамбôвскôй, пензеньскôй, нижноновгородскôй и въ цѣлôмъ краю доньскôмъ. На полудневыхъ кôнцяхъ ґуберній черниґôвскои, херсоньскои и бесарабскои, якъ такожь провінціи схôдно-пôвнôчни мають урожай середный. Ратункомъ будуть околицѣ пôвнôчно захôднй зъ выимкомъ польского королѣвства, котре, яко край промыслу рôльничихъ плодôвъ не експльоатуе бôльше якъ зъужывае. Зате Литва и краѣ рускй будуть могли обильнѣйше якъ иншими роками спомагати решту державы, бо сей рôкъ зачисляють до урожайныхъ. Правительство, заперечуючи поголоскамъ о небезпечности, приготовляе ся, щобы зарадити нещастю достарчуванемъ працѣ потерпѣвшимъ и призначило фонды на рôжнй меліораційнй роботы. Высокій урядникъ рôльничого міністерства Николаевъ объѣздже загроженй голодомъ ґуберніи и на конференціяхъ зъ презесами земствъ укладае проектъ ратунковои акціи. Въ колахъ земцѣвъ и богатыхъ рôльникôвъ задивлюють ся дуже недовѣрчиво но помôчь правительства. Въ россійскихъ часописяхъ появляють ся голосы, що помôчь та буде ще слабша нѣжь въ роцѣ 1901, де нечесність и глупота бюрократіи пожерла величезнй сумы, не приносячи пôльги страшнôй нуждѣ. Въ сѣмъ роцѣ буде о стôлько гôрше, що державный скарбъ вычерпаный вôйною не достарчить и четвертои части тихъ средствъ, якй були до розпорядимости передъ 14 лѣтами, а самопомôчь приватна нѣчо не значить супротивъ такъ великихъ потребъ. Въ р. 1891 працювавъ и „Черв. Хрестъ“ надъ ратункомъ. Теперь всѣ его силы и средства сконцентрованй на поли вôйны.

ЗЪ БРУДÔВЪ РОСІЙСКОИ БЮРОКРАТІИ.

Зъ Петербурга доносять, що тамъ велике вражѣне выкликавъ фактъ, що жѣнка ґенерала Штеселя, „героя“ зъ Портъ Артура, купила теперь каменицю за 240.000 рублѣвъ. Якъ звѣсно, той дамѣ свого часу докоряли, що пôдчасъ облоги Портъ Артура вела торговлю яйцями, молокомъ, курятами и мясомъ и т. п., продавала тй товары дуже дорого, приневолюючи хіньскихъ доставникôвъ вôдступати ихъ ѣй за дуже низку цѣну и що на тôмъ вызыскуваню свого становища жѣнки команданта зробила величезный маетокъ.

САМОѢЗДЪ, ЧОРТЪ И... ЯПАНЦѢ.

Про характеристичну подѣю доносить „Кіев. Ґазета“. Дня 13 м. м. зъ Уманя до Казатина черезъ Монастырище переѣзджавъ самоѣздъ зъ чотырма спортсменами и машиністомъ. Въ однôмъ селѣ пôдъ Монастырищемъ самоѣздъ задержавъ ся. Довкола него вылягло цѣле село и приглядаючи ся, почали мѣркувааи: що се таке, якъ то може бути, щобы вôзъ йшовъ безъ коней, а може въ тôмъ нечиста сила? Деякй старшй селяне хрестили ся и говорили, то певне чорты... Спортсмены смѣяли ся зъ селяньскои цѣкавости. Але найшла ся мѣжь народомъ баба, що уходила у всякихъ неясныхъ справахъ за знахорку, и вона рѣшила, що то нѣчо инше, лише Япанцѣ, котрй приѣхали зъ Япану... Товпа згодила ся зъ тимъ рѣшенемъ и хтось спровадивъ сейчасъ старшину въ особѣ сотского. Сей представитель власти, зъ бляхою на грудяхъ, пôдôйшовъ поважно до подорожныхъ и сказавъ: „Здоровй були, а скажѣть но, що вы за люде, чи не Япанцѣ часомъ? А покажѣть но свои пашпорты!“ Подорожнй почали спершу жартувати, говорячи, що вони самй „пашпорты“, то знову, що вони Французы и комора ихъ перепустила. Але сотскій не жартувавъ и крикнувъ: „Хлопцѣ, берѣть но тихъ чортôвъ и ихъ машинку и завезѣть ихъ до розправы“. Подорожнй побачили, що тутъ не переливки, и скочивши на самоѣздъ, пустили его въ рухъ цѣлою силою. Товпа селянъ кинула ся зъ крикомъ та свистомъ за ними въ погоню и гнала ажъ до мѣста. Се выкликало мѣжь Жидами великій переполохъ, але коли тй дôзнали ся про „чортôвъ“, прилучили ся до селянъ и давай гонити за самоѣздомъ. Очивидно, самоѣздъ утѣкъ, але ще кôлька днѣвъ опôсля въ цѣлôй околици говорили лише про те, якъ то могло бути, що вôзъ ѣхавъ безъ коней.

ПОДАТОКЪ НА БЕЗЖЕННЫХЪ.

Въ Арґентинѣ наложено на нежонатыхъ дуже высокій податокъ. Платити его мусять молодцѣ, що скôнчили 20-ый рôкъ житя, а росте вôнъ до того степеня, що 50-лѣтный парубѣка мусить платити мѣсячно 30 долярôвъ. Вôдъ 51-го року ажъ до 70 податокъ спадае до квоты 10 долярôвъ. Що-йно въ 80 роцѣ житя безженный старець не платить зовсѣмъ податку. До его плаченя обовязанй не лише нежонатй, але й вдôвцѣ, котрй до трехъ лѣтъ не оженять ся вдруге. Однакъ се право признае такожь злагôдняючй обставины. Коли мущина, безженный або вдовець, докаже, що дôставъ три гарбузы, е вольный вôдъ податку. Недужй и тй що не мають вôдповѣдного удержаня не платять також кары за те, що не мають жѣнки.

ПІЯНЬСТВО — ВОРОГЪ ЛЮДСКОСТИ.

Вôдъ піяньства бôльше гине людей нѣжь вôдъ вôйны. Вырахувано, що въ Европѣ що-рôчно гине вôдъ піяньства 300.000 душь, а число побитыхъ на вôйнѣ за остатнй 100 рокôвъ выносить не повныхъ 8 міліонôвъ, себъ то 80.000 рôчно. Въ цей рахунокъ не входить ще велике число тихъ, що черезъ піяньство дôстали ся до вязницѣ и такимъ чиномъ зникли зъ суспôльства. Зъ цего мы бачимо, що найстрашнѣйшій ворогъ людскости е не вôйна, а піяньство.

Канадийский бенкет.

Всї гуляли, танцювали
Як шершенів рій,
Гавз хитав ся на всї боки
Просив о спокій.

Ґазда грає без памяти,
Бо давно і вже згубив,
Пиво, виска розігрілись,
Звалили го з ніг.

Утішив ся гавз сердега,
Гадав, буде спокій;
Другий злапав гармонію,
Грає знов текст свій.

А ґаздиня так гуляє
Легко як вітрець,
Крутить вколо голубчика,
Хочби під вінець.

Двоє дїтей стоїть пяних
А трете дрімає,
А четверте у колисцї
Від плачу вилїває.

Пиво з висков у кутї там
Почали сваритись,
Прийшов „сайдер“, розтрутив їх
І не дав ся бити.

А як сайдер десь на хвильку
На бік відступив ся,
„Пунчнув“ пиво виску в ніс! —
Ґазда з ніг звалив ся.

Хотів встати бідачиско,
Збирає всї мисли;
Пиво, виска і пунч разом
На сон го понесли.

І заснув же він сердега
З усїми гадками,
Вино з пивом гуляючи,
Копли го ногами.

А я з жалю великого
Не міг ся дивити,
Що чоловік як і другий —
Під ногами впитий.

А що далї еще було
Не могу сказати,
Догадайтесь самі люди,
Як ся могло стати.

Вірте менї читателї,
Що не висьміваю,
Тільки другим на науку
Тоє споминаю.

Серце моє за народом
Мало що не тріснe,
Що тираньство в старім краю
Народ наш так тисне!

Бо тирани в краю нашім
Корчми будували,
Вмісто школу людям дати —
Закули в кайдани.

М. Т—ко.

Не давъ ся зъ пантелику збити.

У одного статного господаря дôбрали ся въ ночи злодѣѣ до стайнѣ и украли найлучшого коня. Ходивъ, ѣздивъ, розвѣдувавъ ся... пропало мовь камѣнь у воду кинувъ. Треба було ити до сусѣдного мѣста, щобы другого коня купити на ярмарку. Прійшовъ на торговицю, ходивъ тамъ и назадъ, щобы высмотрити коня пôсля своеи уподобы. Ходить и глядае; не однôй шкапѣ заглянувъ въ зубы, не одну потягнувъ за хвôстъ, але до купна не прійшло, бо му ся жадна не надавала. Ажь ту дивить ся и самъ собѣ не вѣрить — а се его справдешна конина стоить.

— Бôгме, що се моя, а нѣчия — сказавъ розрадуваный и ухопивъ коня за узду.

Жидъ, що выпровадивъ его на спродажь, ставъ верещати и скликувавъ людей на свѣдкôвъ, що се розбôй на гладкôй дорозѣ.

— Пусти коня хлопе, ты злодѣю! — верещавъ жидъ и торгавъ господаря за руку — може ты одурѣвъ? То мôй кôнь, я его не укравъ; я поставлю свѣдкôвъ на тое, що еще минувшого року купивъ на ярмарку.

— Брешешь жиде! — вôдказуе хлопъ — вжемъ пôзнавъ свого коня — се не твôй а мôй кôнь!

— Ни, якій зъ тебе дурный ґой! — каже жидъ — Кажешь, що се твоя шкапа, а се чиста ложь! Може она и подôбна до твого коня, не выдалисьте мудрагеля! Чи то оденъ кôнь до другого подôбный бути не може?...

Жидъ моловъ языкомъ — ажь ся заслинивъ — и зневажавъ хлопа гидкими словами. Люде обступили ихъ довкола, цѣкавй дуже, якій всему тому конець буде. Нашь господарь закрывъ оба очи коневи и каже:

— Ну, коли ты такъ давно маешь сего коня у себе, то скажи менѣ, на котре око вôнъ слѣпый?

Жидъ, котрый бувъ справдешнымъ злодѣйомъ и не мавъ часу коневи добре придивити ся, каже на здогадъ: а вжежь на лѣве око не бачить мôй кôнь!

Хлопъ вôдслонивъ лѣве око и заголосивъ:

— Дивѣть же ся добрй люде — жидъ неправду сказавъ, бо кôнь на тое око видить.

— Ну, ну — перебивъ жидъ — се еще ничь не есть, я помиливъ ся! Чи то не можна помилити ся? Я хотѣвъ сказати, що на праве, а сказавъ на лѣве. Що се такъ дивного — а вжежь я знаю добре мого коня!

Тогды хлопъ вôдкрывъ и друге око коня, призвавъ всѣхъ людей на свѣдкôвъ и сказавъ:

— Бачите добрй люде, се найлучшій доказъ, що жидъ есть брехунъ и злодѣй, бо кôнь и на одно и на друге око добре бачить. Я нарокомъ такъ поступивъ собѣ,

щобы самъ жидъ здрадивъ ся, що коня укравъ.

Всѣ люде стали смѣяти ся, що проворному жидикови штука не удала ся, похвалили розумного господаря и завели злодѣя до суду, где по переслуханю велѣли его затворити въ Ивановôй хатѣ, зъ вôдки по переведеню слѣдства помандрувавъ до львôвского кріміналу. Такъ то все правда мовь олива на верхъ выйде, а облуда и ложь николи не утаить ся, все мовь шило зъ мѣшка выховзне ся.

Збирайте грошѣ на „Руску Бурсу"

Австрійскѣ грошѣ дуже станѣли!

Теперь найлѣпша пора посилати грошѣ до краю.

Хто хоче скоро и безпечно пôслати грошѣ своѣй родинѣ до Галичины, Буковины, Угорщины або Росіи, нехай пôшле ихъ черезъ „Свободу".

По близшѣ інформаціи пишѣть на адресъ:

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

Зовсѣмъ дармо

пôшлемо кождому Русинови книжокъ вартости 50 центôвъ, если пришле намъ на „Свободу" не менче якъ 2 доляры найдальше до 1-го Новембра 1905 р.

Книжки выбирайте зъ тыхъ, що оголошенѣ въ числахъ „Свободы" пôдъ заголовкомъ „Цѣкавѣ книжки".

Грошѣ высылайте чекомъ, почтовымъ або експресовымъ моніордеромъ на такій адресъ:

SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Памятайте, що „Свобода" е найстарша руска часопись въ Америцѣ, и въ нѣй е бôльше що почитати, якъ въ якôй небудь другôй тутешнôй рускôй газетѣ.

Єсли знаете людей, що ще не бачили нашои „Свободы" а хотѣлибъ собѣ еѣ записати, пôшлѣть намъ ихъ адресъ, а мы имъ вышлемо одно число на показъ.

Що кажуть люде?

Trenton, N. J., сѣчень, 1905.

Слава Исусу Христу!

Поважаный Пане Редакторъ!

Поперше желаю Вамъ щасливого та веселого Нового Року. Нехай Вамъ Всевышный допомагае при найлѣпшôмъ здоровлю трудити ся дальше для нашихъ Русинôвъ. Такъ само складаю Вамъ сердечну подяку за часопись „Свободу", яку я одержувавъ черезъ цѣлый 1904 рôкъ. Най Вамъ Богъ помагае, щобысьте дôставали тысячами новыхъ предплатникôвъ.

Зъ поважанемъ

Иванъ Паславскій.

Присилайте грошѣ сейчасъ.

☞ Замовляти „Свободу" можете кождого часу, навить въ серединѣ року або мѣсяця. Цѣна два доляры рахуесь не вôдъ Нового до Нового року, але за 12 повныхъ мѣсяцѣвъ.

Друкарня „Свободы"

друкуе

тикеты, паперы, коверты, книги, книжки, плякаты, циркуляръ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскѣ

старанно, тано и на часъ.

Братскѣ опѣкуны хорыхъ повиннѣ мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабôсть и т.д.

Адресъ:

„SVOBODA", Box 353, Scranton, Pa.

Посылайте грошѣ черезъ Рускій Народный Дôмъ и черезъ нашихъ аґентôвъ

Мы пôслали вже сотки тысячь долярôвъ до краю, а ще нѣкому не пропавъ анѣ оденъ центъ.

Посылка грошей черезъ Р. Н. Дôмъ найтанша и найбезпечнѣйша. Мы даемо знати до краю, хто имъ посылае грошѣ и коли мають ити на почту, а кождому костумерови въ Америцѣ посылаемо правдиву посвѣдку изъ краю, що грошѣ вôдобранѣ. Сего не робить нѣяка друга компанія. Они посилають не правдивѣ краєвѣ, а своѣ американьскѣ посвѣдки и тымъ дурять нашь народъ, присылаючи посвѣдки, коли ще грошѣ не доручѣнѣ. Другѣ компаніи не повѣдомляють у краю, вôдки прійшли грошѣ и зъ того неразъ выходить баламута, що грошѣ выплатять кому другому, або цѣлкомъ не выплатять.

Р. Н. Дôмъ се руска народна институція. Кождый зароблений центъ выйде на пожитокъ цѣлого руского народу.

Цѣна, кôлько бере Р. Н. Дôмъ за австрійскѣ грошѣ, если хто посылае просто до насъ:

За	5	коронъ	1	дол.	17	цнт.		За	170	коронъ	34	дол.	88	цнт.
„	10	„	2	„	20	„		„	180	„	36	„	92	„
„	20	„	4	„	25	„		„	190	„	38	„	96	„
„	30	„	6	„	28	„		„	200	„	41	„	00	„
„	40	„	8	„	33	„		„	300	„	61	„	45	„
„	50	„	10	„	37	„		„	400	„	81	„	85	„
„	60	„	12	„	42	„		„	500	„	102	„	25	„
„	70	„	14	„	46	„		„	600	„	122	„	90	„
„	80	„	16	„	50	„		„	700	„	143	„	40	„
„	90	„	18	„	55	„		„	800	„	163	„	70	„
„	100	„	20	„	60	„		„	900	„	184	„	30	„
„	110	„	22	„	64	„		„	1000	„	204	„	80	„
„	120	„	24	„	68	„		„	2000	„	409	„	50	„
„	130	„	26	„	72	„		„	3000	„	614	„	20	„
„	140	„	28	„	76	„		„	4000	„	816	„	50	„
„	150	„	30	„	80	„		„	5000	„	1021	„	00	„
„	160	„	32	„	84	„								

Аґентамъ належить ся крôмъ того за почту и папѣрь.

Чеки або моні ордеры прошу выписувати на имя касієра Р. Н. Дому, а то: **A. Sharshon, Shamokin, Pa.** а той моні-ордеръ або чекъ посылайте листомъ на адресу:

Rev. N. Strutynsky, Box 375, Olyphant, Pa.

Въ листѣ выпишѣть выразно, до кого мае ся пôслати грошѣ, якъ называе ся село и яка тамъ почта.

Скоро листъ дôйде до насъ, мы заразъ дамо вамъ знати посткартою.

Нашѣ аґенты мають нашѣ руско-анґлійскѣ друки.

Де нема нашого посередника, посылайте грошѣ просто до Р. Н. Дому, якъ сказано высше. 39—